Departament de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

Perspectives de la llengua catalana a l'àrea barcelonina (Comentaris a una enquesta)

Miquel Strubell
Joan M. Romaní

Publicacions de l'Institut
de Sociolingüística Catalana

Sèrie Monografies, núm. 1

PERSPECTIVES DE LA LLENGUA CATALANA A L'ÀREA BARCELONINA

(Comentaris a l'enquesta «Les expectatives d'ús, actituds i necessitats lingüístiques entre la població adulta de l'aglomeració urbana barcelonina» 1983)

Publicacions de l'Institut de Sociolingüística Catalana
Sèrie Monografies, núm. 1

Direcció General de Política Lingüística
Institut de Sociolingüística Catalana

Perspectives de la llengua catalana a l'àrea barcelonina

Comentaris a l'enquesta
«Les expectatives d'ús,
actituds i necessitats lingüístiques
entre la població adulta
de l'aglomeració urbana barcelonina» 1983

per

Miquel Strubell
Joan M. Romaní

GENERALITAT DE CATALUNYA
DEPARTAMENT DE CULTURA
Barcelona 1986

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA · MCMVI 86

Aquesta publicació ha estat realitzada durant l'any del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

PRIMERA EDICIÓ
ABRIL 1986

TIRATGE
1.500 EXEMPLARS

© DEPARTAMENT DE CULTURA

EDICIÓ A CÀRREC DEL DEPARTAMENT DE CULTURA
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

FOTOCOMPOSICIÓ
FERNÁNDEZ

IMPRESSIÓ
IMPREMTA JUVENIL

DIPÒSIT LEGAL: B.13358-86

ISBN: 84-393-0459-5

Índex

Introducció
Origen de l'enquesta 9
Característiques tècniques de l'enquesta 10
Estructura i composició de la població entrevistada 13
1. El coneixement i l'estudi del català
pregunta 1 19
pregunta 2 21
2. L'ús del català
pregunta 3 23
pregunta 4 25
preguntes 7 i 8 26
pregunta 14b 33
3. El contacte amb el català
pregunta 14a 39
pregunta 14c 39
pregunta 14d 40
pregunta 16 41
pregunta 17 42
4. Les actituds lingüístiques
pregunta 9 43
pregunta 10 43
pregunta 11 44
pregunta 12 45
pregunta 13 52
pregunta 5 53
pregunta 6 54
5. Perspectives per a la llengua catalana
pregunta 15a 57
pregunta 15b 57
pregunta 15c 58
pregunta 15d 59
pregunta 18 59
pregunta 19 61
pregunta 20 61
pregunta 21 61

6. Altres dades interessants de la mostra enquestada
a. Característiques dels grups de llengua habitual catalana i castellana.
a.1. Edat. 63
a.2. Lloc de naixement. 63
a.3. Grau d'instrucció. 64
a.4. Lloc de residència. 64
b. La població enquestada, segons el seu origen cultural
b.1. La mostra en el seu conjunt, per edats. 65
b.2. La població d'origen cultural català. 66
b.3. Els fills d'immigrats, nascuts a Catalunya. 67
b.4. Els matrimonis mixtos. 68
b.5. Distribució urbana de la població. 68
c. La llengua catalana i els seus parlants
c.1. Llengua catalana i la seva distribució per hàbitats. 69
Conclusions
1. Conclusions sobre l'estudi i el coneixement del català 71
2. Conclusions sobre l'ús del català 71
3. Conclusions sobre el contacte amb el català 72
4. Conclusions sobre les actituds lingüístiques 73
5. Conclusions sobre les perspectives futures per a la llengua catalana 74
Apèndix (reproducció del qüestionari) 75

Introducció

En aquest treball comentem part dels resultats d'una enquesta[1] realitzada l'octubre de 1983, per encàrrec de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, entre 1.005 persones residents en una gran àrea metropolitana de Barcelona, i d'edats compreses entre els 15 i els 60 anys. El treball de camp, la codificació i el tractament informàtic van ser fets per l'empresa Metra-Seis, sota la direcció del Sr. Rafael Ruiz Fuentes. Els resultats de l'enquesta, les seves característiques tècniques i la justificació de l'estudi foren editats en forma de llibre per la Direcció General de Política Lingüística a començaments de 1984.[2]

En aquest treball analitzarem aquelles dades de l'estudi que ens poden ajudar a comprendre la situació sociolingüística de la població de la zona. Reproduirem moltes dades, però recomanem al lector interessat la lectura de l'esmentada publicació, per tal d'arribar a les seves pròpies conclusions.

Presentem l'anàlisi en sis blocs. En primer lloc, analitzem les dades referents a l'estudi i el coneixement del català, i les referents a diverses altres llengües.

A continuació, descrivim l'ús que els enquestats fan del català en diferents àmbits. També analitzem les dades referents a la llengua d'ús amb els familiars.

El tercer capítol és dedicat al contacte dels enquestats amb la llengua catalana.

En quart lloc mirem algunes de les actituds lingüístiques dels enquestats.

En el cinquè capítol, els enquestats presenten llur visió del futur pròxim de la llengua catalana.

Finalment, descrivim aspectes importants de la mostra enquestada, sobretot pel que fa al seu origen cultural i a les tendències generacionals observades.

Origen de l'enquesta

Dues causes van contribuir que aquesta enquesta passés de projecte a realitat. D'una banda, la necessitat de saber quines eren les opinions dels adults respecte a la utilitat del coneixement de la llengua i la seva disposició per aprendre català, de cara a l'endegament dels materials del curs «Digui, digui». D'una altra, la necessitat de fer un treball de camp prou extens que descrivís la situació del punt de vista sociolingüístic en la conurbació barcelonina.

1. Vegeu Apèndix, pàgs. 75 a 85.
2. *Les expectatives d'ús, actituds i necessitats lingüístiques entre la població adulta de l'aglomeració urbana barcelonina,* Departament de Cultura, Barcelona, 1984, 323 pàgines.

Tot i que els materials del curs que preparàvem eren pensats per a aprenents no catalanoparlants, triar com a subjectes enquestables només els que reunissin aquesta condició era una excessiva complicació, començant per la mateixa definició del terme. I a més, ens interessava tenir una visió del total dels adults.

Les pàgines que segueixen fins a la número 18 són algunes de les que encapçalaven el llibre amb els llistats d'ordinador publicat a principis de 1984. Són transcripció de l'inici de l'informe presentat per Metra-seis.

Característiques tècniques de l'enquesta

1. Univers (Població-objectiu)

El col·lectiu al qual ens hem adreçat està integrat per totes les *persones de 15 à 60 anys residents en municipis de més de 2.000 habitants d'una mena de gran àrea metropolitana de Barcelona, delimitada per una línia fictícia que uniria les poblacions de Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del Penedès, Sant Sadurní d'Anoia, Abrera, Terrassa, Sabadell, Parets del Vallès, Granollers, Argentona i Mataró.*[3]

Aquesta àrea comprèn un total de 66 municipis i una població *de fet* de 3.953.494 persones,[4] equivalent al 85,6 % de la població total de la província.

Cal insistir, per tant, en el fet que les dades aconseguides per l'enquesta, tot i que reflecteixen les opinions i actituds d'un col·lectiu molt nombrós i important, no són extrapolables al conjunt de la població catalana. És important de tenir en compte aquest fet a l'hora d'interpretar aquestes dades i treure'n les conclusions pertinents.

2. Mostra

Hem agafat una mostra total de 1.005 persones (5 més de les previstes). La mostra s'ha distribuït de manera proporcional a la població resident en els diferents nivells d'hàbitat.

El quadre de la pàgina següent reflecteix la distribució real obtinguda i el nombre de municipis contactats en cada estrat.

3. Si no hem considerat els menors de 2.000 habitants ha estat perquè complicaríem l'estudi amb un estrat d'hàbitat que representa molt poca població en aquesta àrea i amb molt pocs problemes lingüístics.

4. Font: INE; cens de població referit a l'1/3/81

Nivell d'hàbitat	*% sobre població total*	*Municipis existents*	*Nombre d'entrevistes per estrat*	*Nombre de municipis contactats*
2.000 a 10.000	3,27	28	32	5
10.000 a 20.000	4,34	12	43	6
20.000 a 50.000	13,20	15	131	10
Més de 50.000 excepte Barcelona	34,80	10	355	10
Barcelona	44,39	1	444	1
TOTAL	100,00	66	1.005	32

Hem anat, doncs, a tots els municipis més grans de 50.000 habitants, a 2/3 dels compresos entre 20 i 50 mil, a la meitat dels de 10 a 20 mil i a un 20 % aproximadament dels de 2 a 10 mil.

L'error estadístic màxim de les dades *totals* obtingudes amb aquesta mostra és de $\pm$ 3,16 %, amb una probabilitat o marge de confiança del 95,5 % (2 σ).

3. *Selecció d'unitats últimes mostrals*

S'ha utilitzat el següent sistema:

1r. Sorteig de municipis —quan esqueia— d'entre tots els existents a cada estrat d'hàbitat.

2n. Rutes aleatòries per a la determinació de l'edifici, planta i vivenda on s'havia de realitzar l'entrevista.

3r. Sorteig també aleatori de la persona de la llar que calia entrevistar d'entre totes les que formaven l'univers (d'edats entre 15 i 60 anys).

4. *Qüestionari*

Ens hem ajustat al proposat per l'Institut de Sociolingüística Catalana (ISC), amb algunes petites modificacions acordades posteriorment.

El qüestionari s'ha editat en forma bilingüe i pel sistema de viceversa.

Totes les entrevistes s'iniciaven en català i es continuaven en castellà quan era necessari.

5. *Control i inspecció del treball de camp*

Abans d'iniciar-se l'entrevista, tots els entrevistadors que hi participaven van ser sotmesos a un extens *briefing* del contingut i abast de cadascuna de les preguntes del qüestionari; a aquest *briefing* hi va assistir el Sr. Joan M. Romaní, de l'Institut de Sociolingüística catalana.

Més tard, durant el treball de camp i un cop acabat, s'ha controlat de manera rigorosa la seva qualitat en la doble vessant de la selecció correcta de llars i persones, i de la formalització del qüestionari. S'han inspeccionat —mitjançant repetició de visita o bé contacte telefònic— un total de 150 entrevistes, amb resultats altament satisfactoris.

Aquesta àmplia inspecció, i la realització d'un nombre mitjà d'entrevistes/dia una mica inferior al previst, ha motivat un cert retard sobre el *planning* acordat amb l'ISC a l'inici del treball.

6. *Procés de la informació i pla d'anàlisi*

Després d'un segon control de relectura de qüestionaris, s'ha codificat tota la informació recollida per al seu posterior tractament en ordinador.

Per tal de fixar d'una manera definitiva les variables que podríem utilitzar en el pla d'anàlisi de les dades obtingudes per l'enquesta, es va demanar a UNITEC (el centre de càlcul encarregat del procés) un primer recompte de freqüències de totes les preguntes per a conèixer el pes de les diferents respostes i poder triar millor les variables que calia utilitzar i/o efectuar les agrupacions pertinents.

A partir d'aquesta informació hem creuat totes les dades amb les següents variables:

- Sexe.
- Edat.
- Estudis.
- Hàbitat de residència.
- Ocupació (actiu-inactiu)
- Llengua que es considera principal (pregunta 4).
- Origen (nascuts/no nascuts a Catalunya), amb un desglossament segons que siguin o no nascuts a Catalunya l'entrevistat, el pare i la mare.
- Anys de residència a Catalunya (entre els immigrats).
- Expectatives de permanència o no a Catalunya.

Estructura i composició de la població entrevistada

Així com abans hem delimitat l'àmbit poblacional representat a l'enquesta (al qual hem de referir sempre les opinions i actituds que s'hi manifesten) també ens interessa conèixer quina és la composició i estructura social d'aquesta població per poder interpretar millor els resultats obtinguts per la nostra investigació.

A títol il·lustratiu més que comparatiu (donat que l'àmbit de la nostra enquesta exclou els municipis amb menys de 2.000 habitants) reflectirem a grans trets l'estructura de la mostra juntament amb la del conjunt de la població de la província de Barcelona de 15 a 60 anys.[5] Les dades corresponents a aquest segon indicador s'han tret del Padró Municipal d'habitants del 31/12/75 (INE), per la qual cosa pot haver-hi desfasaments en algunes variables.

A) Sexe

	Mostra %	*Total província Barcelona (1975)* %
Home	48,9	49
Dona	51,1	51

B) Edat

	Mostra %	*Total província Barcelona (1975)* %
15 a 20	12,1	15,1
21 a 30	24,4	24,8
31 a 40	23,6	21,8
41 a 50	19,1	21,6
51 a 60	20,8	16,7

La *mitjana d'edat* de la mostra de persones entrevistades es situaria al voltant dels *37 anys.*

5. Per a aquells aspectes en els quals hem pogut comptar amb dades.

C) Estudis

	Mostra %	*Total província Barcelona (1975)* %
Sense estudis	21,4	32,9
Primària completa	40,1	43,4
Batxillerat + FP	22,9	18,5
Mitjans	7,2	2,6
Superiors	8,5	2,6

L'aspecte més destacat d'aquesta anàlisi —que, insistim, no pot ser rigorosament comparativa— és l'aparent elevació del nivell cultural mitjà de l'àrea de l'enquesta en relació al conjunt de la província i/o la progressiva elevació d'aquest nivell entre 1975 i 1983. Aquesta elevació creiem que cal atribuir-la al fet d'haver tret de la mostra els menors de 15 anys.

D) Fills en edat escolar

D.1) *Té fills?*

	%
Sí	64,4
No	35,6

D.2) *Quants en edat escolar?*

	%
Un	27,5
Dos	24,7
Tres	7,4
Quatre	2,0
Cinc o més	0,4
Cap	36,3
N/C	1,7

El nombre mitjà de fills en edat escolar per família entrevistada és de *0,7* i, per família amb fills, d'*1,1*.

E) Ocupació-status professional

E.1) *Ocupació:*

	%
Actiu	45,4
Inactiu	54,5

E.2) *Àrea d'activitat:*

	%
Serveis (ensenyament, sanitat, investigació)	14,4
Construcció	3,9
Indústria (fusta, tèxtil, paper, metall)	29,5
Comerç	15,3
Agricultura, ramaderia i pesca	1,3
Serveis a empreses, assegurances i banca	5,0
Aigua, gas i electricitat	2,6
Hoteleria	4,8
Administració Pública i Defensa	5,5
Altres activitats	11,4
N/C	2,0

E.3) *Status professional:*

	%
Obrers no especialitzats i treballadors dels serveis	16,4
Obrers qualificats i especialitzats	31,1
Alt personal administratiu, comercial o tècnic	3,3
Personal intermedi administratiu, comercial o tècnic	15,5
Altre personal administratiu, comercial o tècnic	8,5
Professionals liberals i assimilats	4,2
Empresaris sense assalariats	5,7
Professionals de les F.F.A.A. i de seguretat	0,7
Altres	8,8
N/C	3,5

F) Nivell de contacte amb el públic

La seva feina l'obliga a relacionar-se amb el públic:

	Total	*Llengua*	
		Català	*Castellà*
Constantment	50,3	55,2	45,8
Sovint	14,4	12,7	16,1
Esporàdicament	9,8	11,8	8,1
Pràcticament mai	22,5	17,6	27,1
N/C	2,8	2,7	3,0

Pel que es desprèn d'aquest indicador, 6 de cada 10 entrevistats que consideren el castellà la seva llengua principal (equivalent a 1/3 de la població total representada per l'enquesta), haurien de conèixer prou bé el català per al bon desenvolupament de la seva tasca professional.

G) Procedència-origen de l'entrevistat i la seva família. Grau d'arrelament a Catalunya

G.1) Lloc de naixement

Lloc de Naixement	*Enquesta*			*Dades del Padró Municipal 1975 (prov. Barcelona)*
	Entrevistats	*El pare*	*La mare*	
Catalunya	56,2	34,7	33,9	57,9
País Valencià/I. Balears	2,1	4,3	3,7	2,2
Castella/Lleó	8,3	12,0	11,1	7,0
Galícia/Astúries	3,0	4,3	4,3	2,2
País Basc/Navarra	0,8	1,0	1,0	0,6
Aragó	2,4	4,1	5,5	3,3
Andalusia / Extremadura	22,7	32,0	32,3	22,9
Canàries/Ceuta/Melilla	0,7	0,4	0,3	0,2
Múrcia	2,1	5,1	5,6	2,9
Estranger	0,8	2,1	2,2	0,7

És ben clara la semblança entre l'estructura de la població segons el seu origen a l'àrea de l'enquesta i la que ens ofereixen les dades del padró de 1975 referides a desembre de 1975, la qual cosa avala la bona representativitat mostral aconseguida.
L'anàlisi combinada de l'origen (lloc de naixement) de l'entrevistat i la seva família més directa permet d'establir la següent tipologia de famílies segons aquest indicador:

	%
1) E, P i M catalans	27,5
2) E i P catalans, M no catalana	6,8
3) E i M catalans, P no català	6,2
4) E català, P i M no catalans	15,8
5) E no català, P i M catalans	0,1
6) E i P no catalans, M catalana	0,2
7) E i M no catalans, P català	0,4
8) E, P i M no catalans	43,1
Total *E* nascuts a Catalunya	56,2
Total *E* no nascuts a Catalunya	43,8

G.2) Grau d'arrelament dels immigrats:

Anys de residència a Catalunya	%
5 o menys	5,2
6 a 10	11,4
11 a 20	34,1
més de 20	48,2
N/C	1,1

Aquest indicador destaca que:
- 1 de cada 2 immigrats fa més de 20 anys que viu a Catalunya. .
- Si considerem l'any 73 com l'inici de la crisi econòmica a casa nostra, veurem que des d'aleshores la immigració a Catalunya ha disminuït considerablement: només un 16 % del total d'immigrats han vingut a Catalunya en els darrers 10 anys i tan sols un 5 % ho ha fet en els darrers 5 anys.
- En conjunt, el *nombre mitjà d'anys* de residència a Catalunya de la població immigrada és de *18,6.*

Expectatives de permanència a Catalunya

Pensa quedar-se a viure a Catalunya?	%
Sí	87,5
No	5,0
N/S	7,5

Segons els dos indicadors emprats, el del nombre d'anys de residència i el de les expectatives de permanència, sembla clar que la comunitat immigrada està força arrelada a Catalunya i que, al marge de la seva adaptació més o menys gran a la cultura i els costums catalans, la seva integració a la vida de Catalunya és un fet constatable.

1. El coneixement i l'estudi del català

Pregunta 1:
«Quines llengües estudia o ha estudiat vostè, i durant quant temps?»

	no	*1-4 anys*	*5 anys o més*
francès	62,7 %	22,9 %	14,5 %
català	75,7 %	15,1 %	9,3 %
anglès	76,4 %	19,0 %	4,7 %
alemany	98,7 %	1,1 %	0,2 %
italià	99,0 %	0,9 %	0,1 %

Segons l'estudi, les llengües més estudiades (fora del castellà) han estat el francès (37,4 %), seguit del català (24,3 %) i de l'anglès (23,6 %). El francès ha estat majoritàriament estudiat pels grups joves (de 15 a 30 anys), i el català només (però de manera molt intensa) pel grup més jove (de 15 a 20 anys). Aquest fet es deu a la recent reintroducció del català a les escoles com a llengua d'estudi obligatori. Quasi 2/3 d'aquest grup jove l'ha estudiat durant quatre cursos o més (61,5 % del total). De fet, més de la meitat dels qui l'han estudiat durant *quatre anys* (65,5 %), *o cinc o més* (60,2 %) pertanyen a aquest grup de 15 a 20 anys.

Taula 1
Anys d'estudi del català, per grups d'edat

edat	*cap*	*1-4 anys*	*5 anys o més*
15 - 20	11,5 %	42,7 %	45,9 %
21 - 30	71,8 %	21,3 %	6,9 %
31 - 40	90,3 %	8,0 %	1,7 %
41 - 50	93,8 %	5,6 %	0,5 %
51 - 60	84,7 %	8,2 %	7,2 %
TOTAL	75,7 %	15,1 %	9,3 %

Cal remarcar també com el percentatge de persones amb estudis de català torna a augmentar en el grup de més edat (de 51 a 60 anys), ni que sigui lleugerament (15,4 % l'han estudiat, enfront de només un 6,1 % entre els de 41 a 50 anys). Sembla lògic que dins aquest grup hi hagi persones que varen assistir als centres educatius durant l'època republicana, i per tant varen estudiar-hi el català. També és possible que aquest grup s'interessi més per les classes de català per a adults, però altres fonts de dades sobre aquest grup no ho indiquen com a probable explicació.

També cal dir que és entre els més joves que l'estudi de les altres llengües és igualment citat amb més freqüència.

La segona variable correlacionada clarament amb l'estudi del català és el nivell d'estudis dels enquestats. Molt pocs dels que no han acabat els estudis primaris han estudiat el català (el 5,2 %) i podem suposar que la majoria d'aquests són joves de 15 o 16 anys que repeteixen curs. A mesura que augmenta el nivell d'estudis, el percentatge dels qui han estudiat el català també puja: fins als que tenen estudis universitaris, dels quals gairebé la meitat (48,2 %) han estudiat el català.

La tercera variable important és el lloc de naixement. Entre els nascuts a Catalunya, el 34,4 % han estudiat el català (15,8 % durant cinc o més cursos). En canvi, entre els immigrats la xifra total és només de l'11,3 %, i els qui l'han estudiat durant cinc cursos són pràcticament nuls (el 0,9 %).

Aquestes diferències, però, no es deuen tant al lloc de naixement en si, com al fet que el grup d'immigrats té una edat mitjana clarament superior al grup de nascuts a Catalunya, entre els quals hi ha molts fills (joves) dels mateixos immigrats. La reintroducció de l'ensenyament del català data de 1978 (d'una manera generalitzada), i la immigració, que afecta sobretot les persones entre els 18 i 35 anys, s'ha aturat d'ençà de 1975. Per això hi ha ben pocs immigrats entre els escolars que han estudiat com a matèria el català als centres educatius. En el grup de 15 a 20 anys, la proporció d'immigrats és només del 13,9 %, molt baixa comparada amb la taxa global d'immigració, que és del 43,8 %. La diferència és molt notable.

Prova del fet que el lloc de naixement només hi intervé a conseqüència de la diferència d'edat dels grups nascuts a Catalunya i a fora, és que les dades corresponents a l'estudi del català són més semblants quan mirem la llengua habitual dels enquestats. El 31,3 % dels catalanoparlants han estudiat el català (contra el 34,4 % dels nascuts a Catalunya) i el 18,9 % dels no catalanoparlants (contra l'11,3 % dels nascuts a fora). La dada més interessant, però, és la dels nascuts a Catalunya, fills d'immigrats, un grup que representa més del 15 % del total, i més de la quarta part de tots els nascuts a Catalunya a l'enquesta. El 35,9 % d'aquest grup ha estudiat el català, una xifra gairebé idèntica a la de la resta de nascuts a Catalunya.

Pregunta 2:
«Quines de les següents llengües o unes altres pot vostè entendre bé, regular, poc o gens?»

	català	*francès*	*anglès*	*italià*	*alemany*
bé	73,7 %	13,4 %	4,5 %	0,6 %	0,3 %
regular	14,4 %	17,8 %	10,5 %	0,5 %	0,3 %
poc	7,2 %	13,3 %	10,3 %	0,1 %	0,4 %
gens	4,4 %	55,2 %	74,3 %	0,2 %	0,1 %
n.c.	0,3 %	0,2 %	0,3 %	98,6 %	98,9 %

El 74 % de la mostra entén «bé» el català. La xifra supera el 92 % en el cas dels nascuts a Catalunya (98 % entre fills de catalans, i 78 % entre fills d'immigrats que, com hem vist, són un col·lectiu relativament jove), i és del 50,9 % entre els no catalans d'origen. Aquesta darrera xifra puja fins el 76,1 % si hi incloem els qui en tenen un coneixement «regular». Els qui afirmen no entendre'l gens (en conjunt, el 4,4 %) només adquireixen xifres significatives entre els residents a Catalunya des de fa menys de deu anys (16,4 %) i els no catalans que no pensen quedar-se a Catalunya (23,6 %).

Per edats, veiem que els coneixements nuls són més freqüents entre la gent gran (més de 40 anys), i que més del 80 % de la població de 15 a 20 anys comprèn «bé» el català.

Taula 2
Comprensió del català, per grups d'edat

	15-20 anys	*21-30 anys*	*31-40 anys*	*41-50 anys*	*51-60 anys*	*Total*
bé	82,8 %	80,0 %	70,0 %	65,6 %	72,7 %	73,7 %
regular	13,9 %	11,8 %	16,0 %	18,2 %	12,4 %	14,4 %
poc	1,6 %	3,7 %	11,4 %	7,3 %	9,6 %	7,2 %
gens	1,6 %	4,1 %	2,5 %	7,8 %	5,3 %	4,4 %

Si considerem el grau de comprensió segons el nivell d'estudis assolit, les diferències són molt notòries. Diuen que en tenen uns coneixements bons només el 43,7 % dels qui no han acabat l'ensenyament primari (el 12,1 % d'aquests afirma que no comprèn gens el català). El percentatge puja espectacu-

larment entre els qui han acabat estudis primaris (puja d'un 43,7 % a un 73 %) i arriba fins al 90 % entre aquells que han cursat estudis mitjans o superiors.

En conjunt, doncs, només el 4,4 % declara que no té cap coneixement del català, i el 7,2 % poc. Els coneixements són lleugerament més baixos entre les dones, que en conjunt han estudiat el català menys temps (0,71 anys de mitjana, contra 0,91 anys en el cas dels homes). Aquestes dades són, en conjunt, força favorables.

2. L'ús del català

Pregunta 3:
«Quina llengua parla habitualment amb...»(*)

	no en té	*català*	*castellà*	*altra*
el seu pare	25,5 %	27,5 %	45,5 %	1,3 %
la seva mare	18,0 %	29,6 %	50,9 %	1,2 %
els seus germans	7,6 %	33,9 %	57,2 %	1,2 %
la seva parella	15,9 %	32,6 %	50,3 %	0,8 %
els seus fills	32,3 %	27,5 %	39,4 %	0,3 %

Si eliminem els enquestats que no tenen algun dels familiars indicats, obtenim les dades següents:

Taula 3
Ús habitual de llengua amb diferents familiars.

	català	*castellà*	*altra*
el seu pare	36,9 %	61,1 %	1,7 %
la seva mare	36,1 %	62,1 %	1,5 %
els seus germans	36,7 %	61,9 %	1,3 %
la seva parella	38,8 %	59,8 %	1,0 %
els seus fills	40,6 %	58,2 %	0,4 %

Aquesta taula ens revela una lleugera tendència cap a l'adopció del català com a llengua habitual al llarg de dues generacions. Aquest fet és encoratjador, però no deixa de ser un fenomen d'una importància quantitativa reduïda. Caldrà veure si aquesta tendència també apareix en altres estudis. Encara més: mentre el català és usat amb els pares per un 36,5 % dels adults, un 43 % considera el català com a llengua pròpia. L'avenç és petit, però cal tenir-lo present.

(*) No demanàvem el lloc de naixement de la parella ni tampoc quina era la seva llengua habitual.

En la gran majoria de casos, la llengua emprada habitualment té una estreta correlació amb el lloc de naixement de l'enquestat i dels seus pares. Així veiem que un 60 % dels nascuts a Catalunya parlen habitualment en català amb els seus pares, i només un 4 % dels immigrats. Si afinem encara una mica més les dades dels nascuts a Catalunya, veiem que el 94 % dels fills de parelles nascudes a Catalunya parlen en català amb els pares. La defecció lingüística d'aquests adults nascuts a Catalunya és, per tant, baixa. En el cas dels fills de matrimonis mixtos, la xifra és del 52,4 %; en aquest sector hi ha més defecció, per causes que aquí no apareixen però sobre les quals podríem formular hipòtesis comprovables amb altres treballs. Un 4,6 % dels immigrats parla en català amb els seus pares (aquesta xifra és poc significativa, però, pel marge d'error que tenim en aquest subgrup de la mostra).

Els enquestats, al seu torn, tenen fills de parla catalana en un 91 % dels casos, quan són néts de catalans, i en un 41,3 % quan són néts de matrimonis entre immigrats. Aquesta darrera xifra és un progrés molt considerable respecte del 12 % que hem citat abans, i pot ser deguda al cas especial dels matrimonis mixtos, entre catalans i no catalans. La pregunta ens en dóna informació molt interessant, com explicarem tot seguit.

Els enquestats són fills, en 68 casos, de pare català i mare no catalana; i en 62 casos, de pare no català i mare catalana. La llengua habitual dels cònjuges catalans, segons els seus fills (els enquestats), és el català en un 59-61 % dels casos. Lògicament, la llengua dels cònjuges no catalans és majoritàriament el castellà, però els percentatges dels qui parlen català són tanmateix elevats: un 42 % entre les dones, i un 49 % entre els homes. Cal dir, però, que el còmput estadístic ha inclòs en aquestes categories matrimonis entre catalans i valen-

Taula 4

Ús habitual del català amb diferents familiars, per origen de l'enquestat.

	1	*2*	*Total* *3*	*4*	*5*
el pare	92,3 %	61,2 %	48,9 %	13,0 %	4,4 %
la mare	92,1 %	42,1 %	58,5 %	10,5 %	5,2 %
els germans	92,6 %	53,4 %	59,3 %	18,1 %	6,1 %
la parella	83,9 %	67,3 %	58,5 %	32,2 %	9,9 %
els fills	90,9 %	65,7 %	75,9 %	41,3 %	12,5 %

1 = fills de catalans, nascuts a Catalunya.
2 = fills de català i no-catalana, nascuts a Catalunya.
3 = fills de no-català i catalana, nascuts a Catalunya.
4 = fills de no-catalans, nascuts a Catalunya.
5 = no-catalans de naixement.

cians o mallorquins, la qual cosa augmenta el nombre d'aquests matrimonis i, lògicament, la proporció de catalanoparlants entre els cònjuges «no catalans». (Aquests matrimonis són més freqüents en el cas que qui és del Principat és el pare de l'enquestat, la qual cosa explicaria també la diferència del nombre de catalanoparlants entre pares i mares dels enquestats fills de matrimonis mixtos.)

Seria doncs més convenient de reclassificar els matrimonis entre catalans i valencians/mallorquins com a matrimonis lingüísticament catalans.

Pregunta 4:

«Vostè considera que la seva llengua és principalment,...»

el català	43,2 %
el castellà	56,2 %
una altra	0,5 %

En el conjunt de la mostra, el català és la llengua principal declarada en el 43,2 % dels casos. La xifra varia poc (39-40 %) entre els enquestats de 15 a 40 anys, i només puja, fins al 55,5 %, entre els més grans (el grup que té menys incidència d'immigrats, per altra banda).

Evidentment, la variable més associada amb l'ús habitual del català és *l'origen cultural*[6] de l'enquestat, com ho demostra la taula següent (compareu-la amb l'anterior):

Taula 5

Ús habitual del català, per origen cultural.

llengua	*Total*	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
català	434 43,2 %	257 93,1 %	48 70,6 %	42 67,7 %	46 40,7 %	41 9,3 %
castellà	565 56,2 %	19 6,9 %	19 27,9 %	20 32,3 %	113 59,3 %	394 89,5 %
altres	5 0,5 %	— —	— —	— —	— —	5 1,1 %

1 = fills de catalans, nascuts a Catalunya.
2 = fills de català i no-catalana, nascuts a Catalunya.
3 = fills de no-català i catalana, nascuts a Catalunya.
4 = fills de no-catalans, nascuts a Catalunya.
5 = no-catalans de naixement.

6. A efectes estadístics, i com a hipòtesi de treball, al llarg de l'estudi considerarem com a *d'origen cultural català* tots els fills de matrimonis catalans i mixtos (entre una persona catalana i una no catalana). Representen el 40,4 % del total.

La segona variable estadísticament més discriminatòria és la del nivell màxim d'estudis assolit —el 24,7 % dels qui no han acabat els estudis primaris són catalanoparlants (només el 28,6 % d'aquest grup és nascut a Catalunya)—. La proporció de catalanoparlants augmenta entre els qui tenen la primària completa (43,4 %), el batxillerat (52,6 %) i estudis mitjans (62,5 %) i torna a baixar entre els qui tenen estudis superiors (47,1 %), fet que és degut al grau d'immigració en aquest subgrup, més elevat que no pas en els anteriors.

Si analitzem, per cada subgrup, la proporció de catalanoparlants i de fills de catalans i matrimonis mixtos (és a dir, els que són d'origen cultural català) entre els enquestats, per nivell d'estudis, ens trobem amb una integració neta que és més forta en els nivells inferiors d'estudis (correspondents, per altra banda, als grups de més edat):

Taula 6

Ús habitual del català, i origen cultural, per nivell d'estudis.

Nivell d'estudis	*Llengua habitual catalana*	*% d'origen cultural català*
Cap	24,3 %	20,0 %
Primària incompleta	24,8 %	17,9 %
Primària completa	43,4 %	38,2 %
Batxillerat	52,6 %	56,5 %
Mitjans	62,5 %	59,8 %
Superiors	47,1 %	45,9 %
Total	43,2 %	40,5 %

Preguntes 7 i 8:

«Què pensa/fa quan s'adreça a algú en castellà i li contesta en català?»
(pregunta feta als que parlen habitualment en castellà)

Pregunta 7: (pensa...)	
És un fet normal	74,1 %
És de mala educació	13,8 %
L'ajuda a aprendre el català	6,1 %
(Altres respostes)	2,7 %

Pregunta 8: (fa...)	
Intenta entendre	51,7 %
Continua en català	24,2 %
Demana l'ús del castellà	15,9 %
Parla en castellà	4,4 %
Sempre parla català	1,8 %
(Altres respostes)	1,6 %

En conjunt, la reacció clarament majoritària entre els castellanoparlants és la de considerar com «un fet normal» que se'ls contesti en català. L'abonen un 74,1 %. L'única variable en què hi ha una matisació apreciable és la de l'hàbitat. L'acceptació és més alta (84,8 %) en les localitats entre els 2.000 i els 20.000 habitants i més baixa en les majors de 50.000 h (66,4 %). A Barcelona i les compreses entre els 20.000 i els 50.000 h. és lleugerament més alta, entorn del 78 %.

És en aquestes ciutats grans on la segona resposta «és de mala educació» (globalment donada pel 13,8 %) és més elevada: arriba al 18,6 %. Com també era d'esperar, la resposta «és de mala educació» tendeix a ser donada més a dos grups minoritaris: entre els vinguts en els darrers deu anys (20,5 %) i entre els que no volen quedar-se a Catalunya (21,2 %); en canvi, és poc donada (9,9 %) pels castellanoparlants nascuts a Catalunya.

La tercera més abonada és «ajuda a aprendre'l», però en un percentatge molt petit (6,1 %) que només augmenta clarament, potser de manera lògica, al grup d'escolaritzats (15 a 20 anys) on és del 12,3 %.

En conjunt, les respostes són molt favorables i poden sorprendre les persones que fins ara consideraven que hi havia un sentiment generalitzat de rebuig de l'ús del català en presència dels qui no el parlen habitualment.

El més remarcable, però, de les respostes dels qui afirmen no tenir el català com a llengua habitual a la pregunta 4 de l'enquesta, és el percentatge dels qui diuen que continuarien la conversa en català a la pregunta 8. El 26 % de les respostes són d'aquesta mena (i encara hi ha un 0,5 % que «intentaria parlar en català», que no hem inclòs a les xifres). La resposta és lògicament més alta entre els nascuts a Catalunya (47,1 %) que no entre els immigrats (16,8 %). Endinsant-nos més en el grup de nascuts a Catalunya, ens trobem que un 52,7 % del petit grup de 19 persones, fills de pares catalans (damunt el total de 276) però que declaren ser de llengua habitual castellana, donen la mateixa resposta; el 45-50 % dels qui són fills castellanoparlants de matrimonis mixtos també ho fan, així com el 46 % dels fills castellanoparlants d'immigrats nascuts a Catalunya.

Aquestes dades poden donar-nos una nova i més completa visió del conei-

xement i ús del català, segons diferents variables. Tenim l'ús habitual, més el seu ús (per part dels qui no parlen en català habitualment) en converses amb catalanoparlants. **Anomenarem aquest criteri de coneixement i ús lingüístic el** *Criteri 1.* Més endavant (pàg. 33) compararem els resultats obtinguts amb un altre criteri d'ús (les respostes a la pregunta 14 del qüestionari, que demana amb quina freqüència senten parlar, parlen, llegeixen i/o escriuen en català els enquestats).

Taula 7:
Coneixement i ús del català entre els enquestats segons el seu origen cultural.

	Total	*Nascuts a Cat. (total)*	*1*	*2+3*	*4*	*5*
Són catalanoparlants (4)	434 43,2 %	393 69,6 %	257 93,1 %	90 69,2 %	46 28,9 %	41 9,3 %
No són catalanoparlants però l'usen (8)	148 14,7 %	81 14,3 %	10 3,6 %	19 14,6 %	52 32,7 %	67 15,2 %
Total empren català	582 57,9 %	474 83,9 %	267 96,7 %	109 83,8 %	98 61,6 %	108 24,5 %
Total	1005	565	276	130	159	440

1 = fills de catalans, nascuts a Catalunya.
2 = fills de català i no-catalana, nascuts a Catalunya.
3 = fills de no-català i catalana, nascuts a Catalunya.
4 = fills de no-catalans, nascuts a Catalunya.
5 = no-catalans de naixement.
Els números en parèntesis indiquen la pregunta del qüestionari utilitzada com a font de les dades.

La suma dóna un percentatge global del 57,9 % de la mostra, xifra que arriba al 83,9 % entre els nascuts a Catalunya (97 % entre fills de catalans, el 84 % entre els fills de matrimonis mixtos, i el 62 % entre els fills d'immigrats). La xifra és de 24 % entre els nascuts fora de Catalunya (vegeu gràfic p. 29). La xifra de 57,9 % és lleugerament superior a la del percentatge total de nascuts a Catalunya (56,5 %).

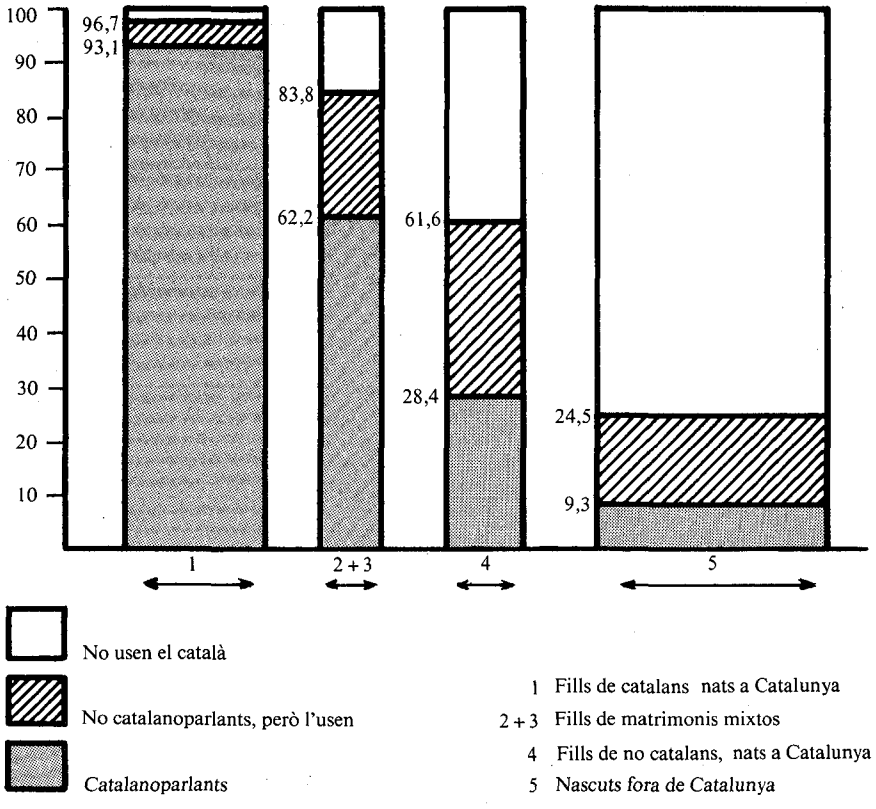

Presentem a la taula 8 les dades referents a l'ús i coneixements del català per grups d'edat. La proporció més baixa de catalanoparlants és entre els 21 i els 30 anys, però una proporció relativament alta empra el català a les converses. Globalment, hi ha poques diferències en l'ús del català, per edats, fora del grup de 31-40 anys que en fa menys ús (dada que confirma diversos estudis anteriors): el 49,8 %. Alhora, però, és el grup amb la proporció més petita d'enquestats que són fills de català i/o catalana: només el 33,7 %.

La taula 8 revela que hi ha defecció lingüística[7] entre el grup més jove, bastant notable: mentre els nascuts a Catalunya són el 86,1 %, només empren el català el 60,7 %. Hi ha 25,4 punts de diferència. Pot sorprendre que els més joves presentin major defecció perquè és el grup en què hi ha més fills de catalans (47,6 % contra 39,6 de mitjana), però s'ha de tenir present que ara hi ha entre els joves catalans molts més fills, i possiblement néts, d'immigrats, que no fa vint anys.

7. Entenem per *defecció lingüística* la diferència entre el percentatge de persones nascudes en el territori i percentatge de persones que parlen la llengua pròpia del territori. És un concepte oposat al d'*integració lingüística*.

Taula 8:
Coneixement i ús del català entre els enquestats, segons l'edat.

	Total	*15-20 anys*	*21-30 anys*	*31-40 anys*	*41-50 anys*	*51-60 anys*
Són catalano-parlants (4)	434 43,2 %	49 40,2 %	97 39,6 %	92 38,8 %	80 41,7 %	116 55,5 %
No són catalano-parlants però l'usen (8)	148 14,7 %	25 20,5 %	53 21,6 %	26 11,0 %	25 13,0 %	19 9,1 %
Total empren català (4+8)	582 57,9 %	74 60,7 %	150 61,2 %	118 49,8 %	105 54,7 %	135 64,6 %
Origen cultural català*	406 40,4 %	69 56,6 %	105 42,9 %	80 33,7 %	71 37,0 %	81 38,7 %
Nascuts a Catalunya	565 56,2 %	105 86,1 %	163 66,5 %	110 46,4 %	82 42,7 %	105 50,2 %
Total	1005	122	245	237	192	209

Els números en parèntesis indiquen la pregunta del qüestionari utilitzada com a font de les dades.
* Vegeu nota 6 a la pàgina 25.

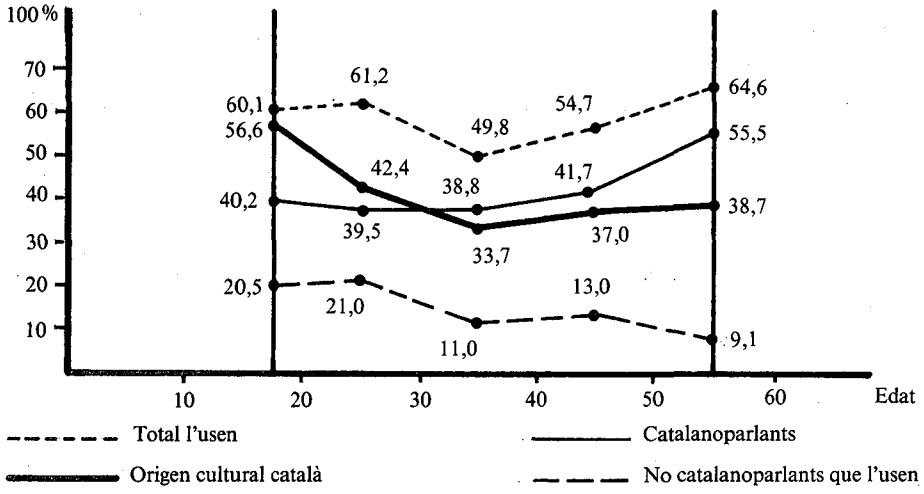

El gràfic següent ens indica l'evolució defecció-integració segons l'edat.

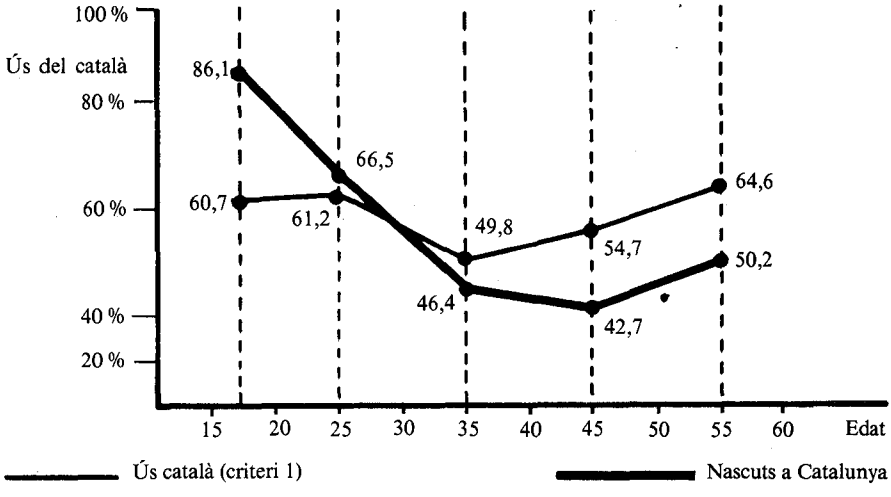

Fins aproximadament els 30 anys hi ha defecció lingüística, que decreix ràpidament amb l'edat. A partir d'aquesta edat hi ha integració lingüística: són més els qui saben català que no els catalanonascuts. Entre 51 i 60 anys hi ha una diferència de 14,4 punts.

Veiem a la taula 10, i encara amb més claredat en el gràfic de la p. 32, com el nivell d'estudis està molt relacionat amb l'ús del català. Es passa d'un 37,2 % entre les persones que no han assolit la primària a un 79,2 % de les persones amb estudis de grau tècnic. Entre els qui tenen estudis superiors el nivell és pràcticament igual al dels qui tenen batxillerat superior o equivalents: 68 %. Cal fer notar la relació amb el factor origen: només una de cada cinc persones que no han assolit estudis primaris és de pare o mare nascut a Catalunya. En canvi, entre els que han assolit estudis de grau mitjà la proporció és de gairebé tres de cada cinc persones.

En aquesta mostra, el percentatge dels que usen el català (57,9 %) és lleugerament superior a la del percentatge de nascuts a Catalunya a la mostra (56,2 %). L'ús és més baix en el grup de 31 a 40 anys (49,8 %), on la immigració és més forta. La immigració també explica que l'ús del català sigui més baix entre els enquestats amb menys estudis (37 %).

Taula 9:
Coneixement i ús del català entre els enquestats, per nivell d'estudis.

	Total	*primària incomp.*	*primària completa*	*batxi-llerat*	*estudis mitjans*	*estudis super.*
Són catalano-parlants (4)	434 43,2 %	53 24,7 %	175 43,4 %	121 52,6 %	45 62,5 %	40 47,0 %
No són catalano-parlants però l'usen (8)	148 14,7 %	27 12,6 %	54 13,4 %	37 16,1 %	12 16,7 %	18 21,0 %
Total usen català	582 57,9 %	80 37,2 %	229 56,8 %	158 68,7 %	57 79,2 %	58 68,0 %
Origen cultural català	406 40,4 %	40 18,6 %	154 38,2 %	130 56,5 %	43 59,8 %	39 44,9 %
Nascuts a Catalunya	565 56,2 %	59 27,4 %	221 54,8 %	175 76,1 %	54 75,0 %	56 65,9 %
TOTAL	1005	215	403	230	72	85

Els números entre parèntesis indiquen la pregunta del qüestionari utilitzada com a font de les dades.

Ús del català per nivell d'estudis

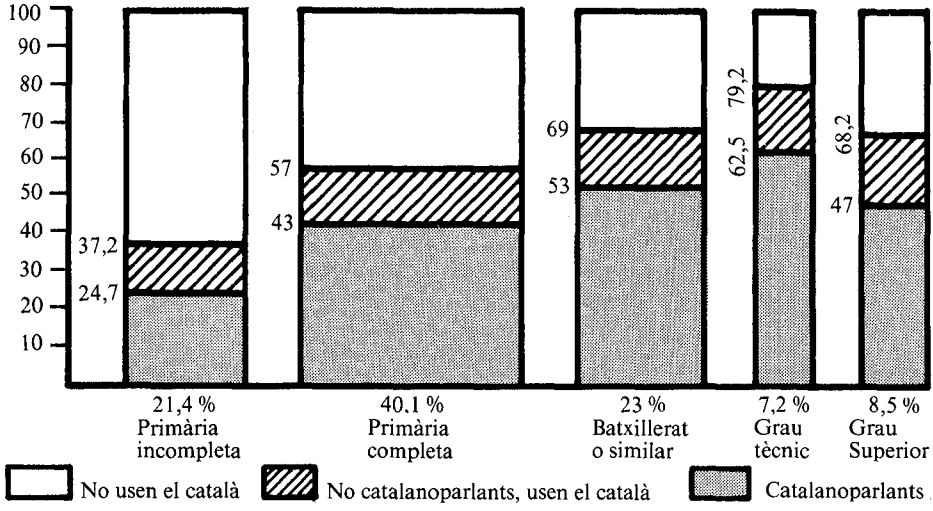

Hem vist que les reaccions afectives dels castellanoparlants són força favorables, i que un percentatge considerable empra, de fet, el català en les seves relacions amb catalanoparlants. Cal veure les seves altres accions en la mateixa situació, segons les seves declaracions.

La conclusió és igualment favorable. Primer, *només un 16,6 % refusen la conversa o exigeixen el castellà.* Aquesta xifra és semblant a la dels castellanoparlants que coneixen «poc» o «no gens» el català (19,9 %). El refús és més petit a les poblacions petites (2-20 mil habitants) i Barcelona (9,1 % i 11,1 %, respectivament) que no a les poblacions de 20.000 a 50.000 habitants, o les de més de 50.000 (18,4 % i 22,6 %). És més important entre la gent més gran, com podem esperar (més del 22 %); però els factors més significatius són el fet d'haver o no completat l'ensenyament primari (11 % i 30 % respectivament); i el desig o no de quedar-se a Catalunya (17,9 % i 30,7 % respectivament). Lògicament, és més reduït entre els castellanoparlants nascuts a Catalunya (9,9 %) que no entre els immigrats (19,5 %).

Pregunta 14b:
En l'actualitat, vostè parla en català?

molt sovint	48,3 %
amb certa freqüència	8,6 %
molt de tant en tant	10,7 %
mai	32,1 %

El català és usat oralment «molt sovint» o «amb certa freqüència» pel 98,2 % dels catalanoparlants habituals, com és ben lògic. En fan un ús similar el 25,4 % dels no catalanoparlants. Al costat d'aquesta dada que demostra integració lingüística hi ha la negativa: un 56,2 % mai no el parla. La taula 10 ens mostra el procés d'integració dels catalans fills d'immigrats, dels quals més d'un 42 % parla el català «molt sovint» i un altre 15 % el parla «amb certa freqüència».

Si sumem les respostes «molt sovint» i «amb certa freqüència», obtenim un criteri sobre l'ús lingüístic que anomenarem el *Criteri 2*. Aquestes dades sobre l'ús del català són fàcilment comparables amb les obtingudes pel sistema que abans hem anomenat el Criteri 1 (vg. p. 28) (llengua habitual, més els castellanoparlants que el fan servir en conversa). Vegeu el gràfic de la p. 34.

Taula 10:
Freqüència d'ús del català, per origen.

Freqüència d'ús	*Nascuts a Cat. (total)*	*(1)*	*(2+3)*	*(4)*	*(5)*
molt sovint	416 73,6 %	253 91,7 %	96 73,8 %	67 42,1 %	69 15,7 %
certa freqüència	48 8,5 %	11 4,0 %	13 10,0 %	24 15,0 %	38 8,6 %
de tant en tant	41 7,3 %	5 1,8 %	7 5,4 %	29 18,1 %	67 15,2 %
mai	58 10,3 %	5 1,8 %	14 10,8 %	39 24,4 %	265 60,2 %
TOTAL	565	276	130	159	440

1 = fills de catalans, nascuts a Catalunya.
2 = fills de català i no-catalana, nascuts a Catalunya.
3 = fills de no-català i catalana, nascuts a Catalunya.
4 = fills de no-catalans, nascuts a Catalunya.
5 = no-catalans de naixement.

Freqüència d'ús del català, per origen

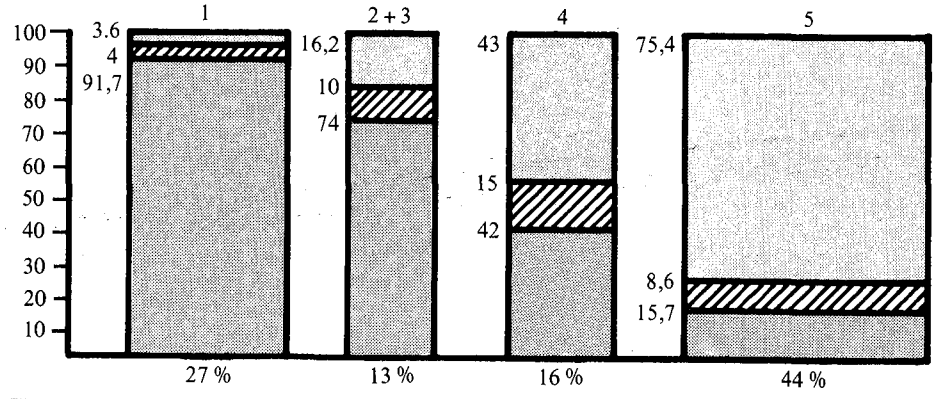

De tant en tant, mai
Certa freqüència
Molt sovint

1 = Fills de catalans, nascuts a Catalunya
2 = Fills de català i no catalana, nascuts a Catalunya
3 = Fills de no català i catalana, nascuts a Catalunya
4 = Fills de no catalans, nascuts a Catalunya
5 = No catalans de naixement

La integració dels immigrats amb el temps també és evident:

Taula 11:
Ús del català entre els nascuts fora de Catalunya, per temps de residència.

Freqüència d'ús	*Temps de residència*		
	fins a 10 a.	*d'11 a 20 a.*	*més de 20 a.*
molt sovint	4,1 %	10,0 %	23,6 %
certa freqüència	5,5 %	6,7 %	11,3 %
de tant en tant	20,5 %	12,0 %	15,6 %
mai	69,9 %	70,7 %	49,5 %

La taula 11 ens indica com el percentatge de persones nascudes fora de Catalunya (entre les quals n'hi ha algunes dels altres països catalans) que parlen el català sovint o amb una certa freqüència puja del 19,6 % (entre els que fa menys de deu anys que viuen a Catalunya) fins al 34,9 % (entre els que fa més de vint anys que hi viuen).

Taula 12:
Ús del català entre els enquestats segons origen cultural, d'acord amb els criteris de coneixement i ús (1) i freqüència d'ús (2)

Ús del català	*Total*	*Nascuts a Cat. (total)*	*1*	*2+3*	*4*	*5*
Criteri 1 (pr. 4+8)	582 57,9 %	474 83,9 %	267 96,7 %	109 83,8 %	98 61,6 %	108 24,5 %
Criteri 2 (pr. 14b)	571 56,9 %	464 82,1 %	264 95,7 %	109 83,8 %	91 57,2 %	107 24,3 %
TOTAL	1005	565	276	130	159	440

1 = fills de catalans, nascuts a Catalunya.
2 = fills de català i no-catalana, nascuts a Catalunya.
3 = fills de no-català i catalana, nascuts a Catalunya.
4 = fills de no-catalans, nascuts a Catalunya.
5 = no-catalans de naixement.

Observem com els dos criteris donen xifres molt semblants, tant a nivell del total (57,9 % i 56,9 %) com a nivell de cada grup. La proporció no varia més de 4,4 punts a cap grup.

Podem dir, per tant, que les xifres són coherents i l'una confirma la validesa de l'altra.

Taula 13:
Coneixement i ús del català entre els enquestats per edat, segons el criteris 1 i 2

Ús del català	*Total*	*15-20 anys*	*21-30 anys*	*31-40 anys*	*41-50 anys*	*51-60 anys*
Criteri 1 (pr. 4 + 8)	582 57,9 %	74 60,7 %	150 61,2 %	118 49,8 %	105 54,7 %	125 58,8 %
Criteri 2 (pr. 14b)	571 56,9 %	71 58,2 %	141 57,6 %	119 50,2 %	102 53,2 %	138 66,0 %
Origen cultural (pr. 35)	406 40,4 %	69 56,6 %	105 42,9 %	80 33,7 %	71 37,0 %	81 38,7 %
Nascuts a Catalunya	565 56,2 %	105 86,1 %	163 66,5 %	110 46,4 %	82 42,7 %	105 50,2 %
TOTAL	1005	122	245	237	192	209

Els números en parèntesis indiquen les preguntes del qüestionari utilitzades com a font de les dades.

Com abans, les diferències entre els resultats que donen un i altre criteri en cada grup són molt reduïdes. Únicament és elevada (de 7,2 punts) en el cas dels més grans, de 51 a 60 anys, els quals responen més positivament al segon criteri (on indiquen amb quina freqüència parlen en català) que no al primer (que resulta de sumar els qui tenen el català com a llengua habitual més els no-catalanoparlants que tenen costum de continuar converses amb catalanoparlants usant el català). Aquesta diferència requereix un estudi més detallat.

Taula 14:
Coneixement i ús del català entre els enquestats, per nivell d'estudis, segons els criteris 1 i 2

Ús del Català	*Total*	*primària incomp.*	*primària completa*	*batxillerat*	*estudis mitjans*	*estudis super.*
Criteri 1 (pr. 4 + 8)	582 57,9 %	80 37,2 %	229 56,8 %	158 68,7 %	57 79,2 %	58 68,2 %
Criteri 2 (pr. 14b)	571 56,9 %	66 30,7 %	228 56,6 %	163 70,9 %	57 79,2 %	57 67,1 %
Origen cultural català (35)	406 40,4 %	40 18,6 %	154 38,2 %	130 56,5 %	43 59,8 %	39 44,9 %
Nascuts a Catalunya	565 56,2 %	59 27,4 %	221 54,8 %	175 76,1 %	54 75,0 %	56 65,9 %
TOTAL	1005	215	403	230	72	85

Els números en parèntesis indiquen les preguntes del qüestionari utilitzades com a font de les dades.

Per últim, tornem a trobar una gran coincidència de xifres segons els dos criteris, que únicament divergeix en un cas: els que tenen la primària incompleta. Aquest grup és el que té més proporció de gent gran i d'immigrats. Responen més positivament al primer criteri (que estableix la llengua habitual, més els no-catalanoparlants que tenen costum de continuar converses amb catalanoparlants en llengua catalana) que no al segon criteri (on indiquen amb quina freqüència parlen en català). Aquesta diferència també requereix una explicació científica que aquí no podem donar.

En conjunt, en no haver-hi grans diferències entre els resultats obtinguts pels dos criteris diferents, podem concloure que indiquen prou bé la fiabilitat interna de l'estudi respecte d'aquesta qüestió.

3. El contacte amb el català

Pregunta 14 a:
En l'actualitat, sent parlar en català?

		(1)	*(2)*
molt sovint	66,8 %	78,1 %	52,3 %
amb certa freqüència	19,6 %	14,3 %	26,4 %
molt de tant en tant	12,3 %	6,9 %	19,3 %
mai	1,2 %	0,5 %	2,0 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

El contacte passiu amb el català oral, avaluat, com ja hem dit, abans de l'entrada en funcionament normal de TV3, és alt en tots els grups. Lògicament, és més intens entre catalanoparlants (85,3 % el senten «molt sovint») que no entre castellanoparlants (52,7 %), però només el 2,1 % dels darrers declaren no sentir-lo mai. El conjunt dels enquestats actius el sent més que no el dels inactius, com era de preveure.

Hi ha la mateixa relació creixent amb el nivell d'estudis que l'observada en altres ocasions: mentre que només és sentit «molt sovint» pel 47 % dels que tenen la primària inacabada, entre els qui tenen estudis mitjans o superiors s'arriba al 84 %.

Pregunta 14 c:
En l'actualitat, vostè llegeix en català?

		(1)	*(2)*
molt sovint	21,6 %	34,9 %	4,5 %
amb certa freqüència	18,0 %	23,5 %	10,9 %
molt de tant en tant	24,3 %	25,1 %	23,2 %
mai	35,8 %	16,1 %	61,1 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

La lectura en català baixa substancialment en totes les categories. Només el 34,9 % dels nascuts a Catalunya (i el 44,6 % dels fills de catalans) llegeix «molt sovint», i només el 4,5 % dels vinguts de fora. Les xifres són un 43,5 % en el cas dels catalanoparlants, i només el 4,9 % en el cas dels no-catalanoparlants, dels quals més de la meitat (56,7 %) no el llegeix mai (61,1 % dels nascuts fora de Catalunya tampoc no el llegeix mai).

La lectura és notablement superior entre els més joves, («molt sovint» en el 27,0 % dels casos, i «mai» en només el 18,9 %), i és més freqüent en els batxillers (43,1 % ho fan «molt sovint») i els d'estudis superiors (34,1 %).

Pregunta 14 d:
En l'actualitat, vostè escriu en català?

		(1)	*(2)*
molt sovint	10,3 %	18,1 %	0,5 %
amb certa freqüència	8,2 %	12,9 %	2,0 %
molt de tant en tant	15,7 %	23,9 %	5,2 %
mai	65,2 %	44,6 %	91,6 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

L'escriptura en català reprodueix la tònica de la lectura, a un nivell encara inferior. Gairebé cap dels immigrats (0,5 %) ho fa molt sovint, contra un 26,4 % dels fills de catalans, un 21,3 % dels més joves i un 21,7 % dels catalanoparlants.

86,5 de cada cent no-catalanoparlants no escriuen mai en català; tampoc no ho fa el 87,4 % dels que tenen estudis primaris incomplets, ni el 91,6 % dels immigrats.

Però no ens ha de sorprendre aquesta reducció de l'ús del català al món dels qui tenen estudis. Escriure és, per a la majoria de les persones, una activitat infreqüent. Per fer-nos-en una idea més exacta caldria comparar aquesta dada amb una d'equivalent per al castellà, tenint present que no es demana la capacitat sinó la freqüència del seu ús. En conjunt, l'escriptura en català es practica sobretot entre els enquestats amb més estudis o que estudien, i globalment en uns percentatges molt baixos.

Pregunta 16:
Amb quina freqüència sent parlar català...?

Cal dir que alguns dels àmbits són poc o gens freqüentats per una proporció elevada d'enquestats: per això, els percentatges es refereixen als qui contesten cada part de la pregunta.

1. Estadis i camps esportius	41,2 %
2. La feina	37,1 %
3. Església i llocs de culte	36,6 %
4. Reunions d'assoc., clubs i penyes	27,6 %
5. Actes culturals	22,9 %
6. Centres d'ensenyament	21,5 %

Els llocs que globalment donen xifres més altes de freqüència del català són els següents (sumem les respostes «molt sovint» i «amb certa freqüència»):

Taula 15:
Llocs on diferents grups senten parlar el català amb molta o amb una certa freqüència

	Total	*(1)*	*(2)*
1. Botigues i comerços	78,1 %	86,2 %	67,7 %
2. Ràdio, TV i cinema	67,8 %	67,6 %	67,9 %
3. Barri	63,9 %	74,7 %	50,0 %
4. Centres d'ensenyament	61,4 %	69,7 %	50,9 %
5. Casa d'amics i parents	59,2 %	79,8 %	32,8 %
6. Oficines de l'Administració	56,5 %	59,8 %	52,3 %
7. Actes culturals	55,4 %	65,7 %	42,2 %
8. Autobús, metro, taxi	52,3 %	54,3 %	49,8 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

Aquestes xifres amaguen grans diferències en els subgrups. Les més importants són entre catalans i no catalans d'origen, com veiem a les dues columnes a la dreta de la taula.

La diferència notable entre els dos grups d'origen diferent és a l'àmbit «casa d'amics i parents», com era de preveure; a distància trobem el barri i els actes culturals. En canvi, les diferències són més petites en dos àmbits molt públics:

els transports públics i els mitjans de comunicació àudio-visuals. En aquests darrers, i als establiments comercials, és on els no-catalans d'origen tenen més contacte amb el català, segons aquest estudi.

Cal afegir l'àmbit laboral, que dóna una xifra de contacte freqüent amb el català de només el 47,4 % (catalans d'origen, 60,6 %; altres, 37,4 %). Però si mirem només les respostes dels enquestats actius, que són les més vàlides, la xifra puja fins al 79,0 %. Llavors resulta que és el laboral l'àmbit amb una presència major del català. Caldria aprofundir en aquesta direcció, perquè ens sembla sorprenent.

Pregunta 17:
«Amb quina freqüència veu escrit el català?»

	Total	*(1)*	*(2)*
Indicacions de carretera	74,9 %	75,8 %	73,9 %
Notificacions de l'Admin.	72,8 %	70,6 %	75,5 %
Cartells de propaganda	69,7 %	69,2 %	70,5 %
Notificacions bancàries	68,5 %	69,5 %	67,1 %
Propaganda comercial	55,9 %	56,6 %	55,5 %
Escrits comercials	53,0 %	51,3 %	55,0 %
Premsa	45,4 %	51,5 %	37,5 %
Llibres	42,7 %	55,2 %	26,6 %
Cartes personals	20,9 %	33,4 %	4,8 %
Manuals d'instruccions	20,5 %	22,0 %	18,7 %
Etiquetat de productes	12,2 %	12,7 %	11,4 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.
Hem sumat les respostes «molt sovint» i «amb certa freqüència».

Ens trobem, per una banda, que les xifres són molt semblants per a catalans i no catalans d'origen, en tots els àmbits públics (però no en qüestions personals com és ara les cartes personals, els llibres i la premsa). Per altra banda, les xifres d'abstenció són molt més baixes que no a la pregunta anterior.

Els altres àmbits són citats per una proporció molt més petita de la mostra (cartes personals, manuals d'instruccions i etiquetes de productes de consum).

Hi ha poques diferències numèriques entre els primers quatre àmbits citats. La senyalització suposem que en la majoria dels casos es refereix als topònims catalans; i en els dos àmbits de notificacions, suposem que la tendència general és emprar fórmules bilingües.

4. Les actituds lingüístiques

Pregunta 9:

«En una reunió de persones en la qual n'hi ha alguna que no parla en català vostè pensa que...»

	Total	*(1)*	*(2)*
Cal un esforç per seguir	32,3 %	38,1 %	25,0 %
Que parlin tots en castellà	25,4 %	21,4 %	30,5 %
Cadascú que parli en la seva llengua	20,7 %	19,5 %	22,3 %
Cadascú que parli en la llengua que vulgui	15,3 %	15,4 %	15,2 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

La hipòtesi «qui no parla català tampoc no l'entén» queda desmentida amb les respostes a aquesta pregunta.

L'esforç és la resposta més donada entre catalanoparlants (42,6 %, contra 24,5 % entre no-catalanoparlants). Lògicament, el contrari de l'esforç per part de no-catalanoparlants, és a dir, la imposició del castellà, és més defensat per aquests (30,5 %) que no pels catalanoparlants (18,7 %), i en particular entre els que tenen menys estudis (29,8 %) i els que tenen de 31 a 40 anys (29,5 %).

La llibertat d'ús lingüístic (respostes «cadascú en la seva llengua», i «cadascú en la llengua que vulgui») és defensada tant pels catalanoparlants (33,6 %) com pels qui no el parlen habitualment (37,9 %). Els més joves (de 15 a 20 anys) la propugnen una mica més que totes les altres edats (45,1 %); i també ho fan els que tenen estudis superiors (51,7 %).

Pregunta 10:

El fet que els fills de pares no-catalonaparlants aprenguin el català a l'escola, fins a quin punt creu vostè que seria beneficiós per al procés educatiu?

Molt beneficiós	81,0 %
Més aviat beneficiós	15,6 %
Ni una cosa ni l'altra	1,4 %
Més aviat perjudicial	0,7 %
Molt perjudicial	0,2 %

L'ensenyament del català a fills de no catalans és gairebé unànimement considerat molt beneficiós (81,0 %) o més aviat beneficiós (15,6 %). Les respostes són lleugerament més favorables entre les dones i entre els catalanoparlants, i lleugerament menys favorables entre els més joves, però les diferències són gairebé insignificants.

Pregunta 11:

Concretament, preferiria vostè que la llengua d'ensenyament dels seus fills fos, majoritàriament, el català o el castellà?

	Total	*(1)*	*(2)*
Català	26,0 %	36,6 %	13,6 %
Bilingüe	54,1 %	49,8 %	59,2 %
Castellà	14,2 %	8,2 %	21,2 %
Ja ho és	1,7 %	2,7 %	0,5 %
Indiferent	2,8 %	2,1 %	3,5 %

(els percentatges només es refereixen als 869 enquestats que contesten aquesta pregunta).
(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya

Com veiem, més de la meitat dels enquestats que tenen fills opten per l'ensenyament en les dues llengües oficials. És l'opció triada pel 59,8 % dels castellanoparlants i el 46,4 % dels catalanoparlants amb fills.

Per edats, hi ha grans diferències. L'opció de les dues llengües és menys triada pels més joves (41,5 % dels de 15 a 20 anys i 51,3 % dels de 21 a 30 anys). En canvi, la prefereixen un 64,9 % dels de 51 a 60 anys. És preferida pels qui tenen menys estudis (65,2 %) però poc pels qui han fet estudis superiors (només 41,1 %). Quant al lloc d'origen és més triada pels no-catalans d'origen (59,2 %) que no pels catalans d'origen (49,8 %).

Més interessants resulten les opcions concretes de català i castellà. Hem vist que l'opció catalana és globalment més popular. Com era d'esperar, aquesta opció és molt més triada pels catalanoparlants (38,0 %) que no pels castellanoparlants (11,2 %) amb fills. Per edats destaca el grup més jove (15-20 anys), amb un 41,5 %.

L'opció catalana augmenta progressivament amb el nivell d'estudis dels enquestats (en ordre ascendent, 15,8 %; 26,3 %; 29,7 %; 33,4 % i 36,8 %).

Entre els immigrats (que en conjunt són més grans que els nascuts a Catalunya) els qui pensen quedar-s'hi trien l'opció catalana més que no els que no s'hi volen quedar (15,2 % i 2,4 % respectivament).

L'opció majoritàriament catalana és triada, segons l'origen, de la següent manera:

43,2 % dels catalans fills de pares catalans;

33,6 % dels catalans fills de matrimonis mixtos;

24,3 % dels catalans fills de pares no catalans;

13,6 % dels immigrats

En canvi, l'opció majoritàriament castellana és triada de la següent manera:

4,7 % dels catalans fills de pares catalans;

9,3 % dels catalans fills de matrimonis mixtos;

12,2 % dels catalans fills de pares no catalans;

21,3 % dels immigrats.

Podríem dir que l'opció castellana és una indicació inversa del grau d'integració de l'immigrat: És més freqüent entre els que no pensen quedar-se a Catalunya (26,7 %) que no entre els que sí (20,6 %). Curiosament, alhora que els enquestats que tenen estudis superiors són, com hem dit, el grup més a favor de l'ensenyament en català, també és el grup que més tria l'ensenyament en castellà (22,0 %). Aquesta aparent paradoxa es deu al fet que l'ensenyament bilingüe els convenç menys que no als que han assolit altres nivells d'estudis.

Finalment cal remarcar que el petit percentatge d'enquestats que contesten «ja ho és» (1,7 %) indica que l'ensenyament dels fills és en català. És més elevat entre catalanoparlants (3,2 %) que no entre els altres (0,6 %).

Pregunta 12:

Actituds envers la llengua.

Les catorze frases de què consta aquesta pregunta han estat ordenades d'acord amb el grau d'acceptació total de cada frase.

(a) M'agradaria poder parlar i escriure correctament el català. És una llengua que m'agrada.(*)

Totalment d'acord	77,3 %
Més aviat d'acord	11,1 %
Més aviat en desacord	2,8 %
Totalment en desacord	5,5 %

(*) Som conscients de la defectuosa formulació d'aquesta frase, amb dues asseveracions, i que predisposa a la resposta favorable. Cal valorar-ne les respostes amb prudència. Es pot dir el mateix per a la frase (b).

El suport total fluctua poc: entre el 87,3 % (catalanoparlants) i el 69,7 % (castellanoparlants). La diferència és encara més reduïda si hi sumem el suport parcial. La diferència és també més petita entre catalans (83,0 %) i immigrats (70,0 %).

L'actitud de rebuig total a la frase no és expressada per més del 10 % de cap subgrup.

(b) Aprendre el català és un dret dels que viuen i treballen a Catalunya.

Totalment d'acord	74,7 %
Més aviat d'acord	13,2 %
Més aviat en desacord	3,3 %
Totalment en desacord	5,4 %

Altre cop ens trobem que els catalanoparlants (86,6 %) li donen més suport que els castellanoparlants (65,7 %).

El suport augmenta progressivament amb el nivell d'estudis.

El rebuig total de la frase es manifesta entre el 9,1 % dels immigrats, sobretot entre els que fa menys de 20 anys que viuen a Catalunya (11,7 %) i els que no pensen quedar-s'hi (10,9 %).

(c) Sabent català i castellà és més fàcil aprendre una altra llengua.

Totalment d'acord	63,2 %
Més aviat d'acord	19,4 %
Més aviat en desacord	2,7 %
Totalment en desacord	4,6 %

Aquesta frase no té una càrrega afectiva tan evident com les dues primeres. Obté més suport entre catalanoparlants (70,7 %) i catalans d'origen (68,7 %) que no entre no-catalanoparlants (57,4 %) i immigrats (56,1 %). El suport total és menys expressat pels immigrats que no pensen quedar-se a Catalunya (45,5 %).

El desacord global és molt poc freqüent (4,6 %) i únicament destaca un xic entre els enquestats de 15 a 20 anys (10,7 %).

Els que s'inhibeixen són el 10,1 %. Segons l'edat, el percentatge passa del 2,5 % entre els més joves al 15,8 % entre els més grans. Com hem anat veient en altres llocs, la inhibició disminueix amb l'augment del nivell d'estudis: pas-

sa del 21,4 % entre els qui no han acabat els estudis primaris fins al 3,5 % entre els llicenciats. Curiosament la inhibició augmenta amb el temps de residència a Catalunya, i és del 15,7 % entre els immigrats en el seu conjunt.

(d) Donar facilitats per aprendre català ajuda a superar barreres socials.

Totalment d'acord	62,8 %
Més aviat d'acord	23,1 %
Més aviat en desacord	5,3 %
Totalment en desacord	3,2 %

El suport a aquesta frase augmenta amb l'edat, del 55,7 % al 67,0 %, i és més intens entre nascuts a Catalunya (67,1 %) que no entre els immigrats (57,3 %) i els no-catalanoparlants (55,9 %).

El desacord total (globalment, el 3,2 %) només és destacable entre els immigrats recents (8,2 %) i els que no pensen quedar-s'hi (10,9 %). També aquí som conscients de la dificultat de manifestar-se obertament contraris a la frase proposada. La inhibició segueix la mateixa tònica que en les respostes a la frase (c), però a un nivell més baix (5,7 %).

(e) Per a mantenir bones relacions amb la parella i la família no cal saber català.

Totalment d'acord	56,6 %
Més aviat d'acord	14,7 %
Més aviat en desacord	8,8 %
Totalment en desacord	14,0 %

Pot sorprendre que aquesta frase que avalua la inutilitat social/familiar del català rebi un suport tan generalitzat. Fins i tot el 44,9 % dels catalanoparlants, i el 45,3 % dels fills de catalans, l'abonen. El rebuig total de la frase només és expressat pel 14,7 % dels nascuts a Catalunya i el 16,8 % dels catalanoparlants, tot i que en aquests casos la xifra dels qui s'inhibeixen augmenta un xic.

La formulació de la frase no és adequada per avaluar la necessitat del català en l'àmbit familiar, a causa de la possible confusió entre les respostes «sí-d'acord», i «sí-cal».

(f) Sense saber català és més difícil trobar feina.

Totalment d'acord	45,8 %
Més aviat d'acord	25,3 %
Més aviat en desacord	7,0 %
Totalment en desacord	13,5 %

Les respostes a aquesta pregunta són molt reveladores. Resulta que aquesta frase és més abonada entre no-catalanoparlants (53,2 %) i immigrats (54,3 %) que no entre catalanoparlants (35,9 %) i catalans d'origen (39,1 %). Subdividint les dades per origen tenim la taula següent:

Taula 16

	Acord total	*Desacord total*
Fills de catalans	34,4 %	17,0 %
Fills de matrimoni mixt	36,9 %	16,2 %
Fills d'immigrats	49,1 %	15,7 %
Immigrats	54,3 %	9,8 %

Per edats observem que hi ha un consens de suport total entre el 47 % i el 49 % en els grups de 21 a 50 anys. En el grup dels més joves i en el dels més grans el suport és un xic més baix (41,0 % i 39,2 % respectivament). Les diferències, doncs, són poc importants. El rebuig total (globalment 13,5 %) només puja entre el grup més jove (18,9 %).

Per estudis, el suport més important ve dels qui tenen estudis superiors (52,9 %). Aquest grup té, majoritàriament, de 21 a 30 anys, és a dir, té una alta proporció de persones que fan o són a punt d'acabar la carrera i busquen o ja tenen la seva primera feina. Pot ser significatiu, per tant, que aquesta afirmació sigui més admesa per aquest grup (que no deixa de ser, però, una categoria molt minoritària dintre del total).

(g) Per a millorar la convivència a Catalunya tothom hauria de saber català.

Totalment d'acord	45,9 %
Més aviat d'acord	26,0 %
Més aviat en desacord	10,4 %
Totalment en desacord	12,8 %

Un cop més, el suport total ve més dels catalanoparlants (59,0 %) i catalans d'origen (51,3 %) que no dels castellanoparlants (35,9 %) i no catalans d'origen (38,9 %). El rebuig total de la frase, tanmateix, no passa del 12,8 %. El grup menys a favor de la frase és el grup petit dels no-catalans que no pensen quedar-se a Catalunya (suport total 21,8 %, contra un 41,3 % en el cas dels que s'hi pensen quedar). Les actituds són lleugerament més favorables entre les dones. En canvi, hi ha una claríssima correlació entre el suport a la frase i l'edat: el suport total puja del 39,3 % al 57,9 %. També augmenta el suport amb els anys de residència a Catalunya (del 28,8 % al 48,1 %).

(h) És necessari aprendre català per a conèixer bé Catalunya

Totalment d'acord	45,5 %
Més aviat d'acord	19,8 %
Més aviat en desacord	11,7 %
Totalment en desacord	20,6 %

És la frase d'actituds positives més rebutjada de les que hem vist fins ara, malgrat que el suport total continua essent alt. El suport és més alt entre les dones (49,4 %) que no entre els homes (41,3 %) tot i que les variables més significatives continuen essent *llengua habitual* (56,2 % catalanoparlants i 37,3 % no-catalanoparlants) i *lloc de naixement* (50,3 % nascuts a Catalunya i 39,3 % immigrats). L'expectativa de permanència també és important entre no catalans: la frase és rebutjada pel 40 % dels qui no pensen quedar-s'hi, contra un 23,4 % per part dels altres.

Amb l'edat, el grau de suport total augmenta progressivament del 36,9 % fins al 56,0 %

(i) A l'hora de comprar saber català pot ser interessant.

Totalment d'acord	45,0 %
Més aviat d'acord	25,9 %
Més aviat en desacord	10,2 %
Totalment en desacord	13,5 %

Sorprèn que hi hagi puntuacions tan favorables en aquesta pregunta. Lògicament suposaríem, donada l'actual situació en què la presència exclusiva del català en el món del consum és molt minoritària, un suport molt més tebi a

l'afirmació. Cal entendre les respostes com a signe d'actituds favorables envers l'ús públic del català. Com hem anat trobant constantment, les actituds són més favorables entre catalanoparlants (54,1 % de suport total) i catalans (48,5 %) que no entre no-catalanoparlants (38,0 %) i no-catalans d'origen (40,5 %).

El rebuig total de la frase és espectacularment per davant del conjunt en el cas dels no-catalans que no pensen quedar-se a Catalunya (34,5 %), xifra que duplica el rebuig entre els no-catalans d'origen en el seu conjunt.

No hi ha tendències clares ni per edats ni per nivell d'estudis.

(j) Saber català permet un tracte més cordial en els serveis públics.

Totalment d'acord	39,3 %
Més aviat d'acord	30,7 %
Més aviat en desacord	7,8 %
Totalment en desacord	14,4 %

Els catalanoparlants (45,4 %) i catalans de naixement (42,5 %) hi donen el suport total més que no els no-catalanoparlants (34,7 %) i no-catalans d'origen (35,2 %). En canvi no hi ha diferències quant al rebuig total de la frase. El grup que més suport total li dóna és el dels que tenen estudis superiors (55,3 %).

(k) Usar només català pot fer perdre clients als establiments

Totalment d'acord	30,6 %
Més aviat d'acord	25,1 %
Més aviat en desacord	13,2 %
Totalment en desacord	21,7 %

Aquesta frase té una càrrega poc afectiva, a diferència de la majoria de les anteriors. Potser per això hi ha més divisió d'opinions al respecte, a nivell global, i en canvi les diferències entre catalanoparlants i no-catalanoparlants són negligibles. No hi ha tampoc diferències clares per lloc de naixement, edat o nivell d'estudis.

(l) Sabent català es poden fer més amics

Totalment d'acord	27,5 %
Més aviat d'acord	22,2 %
Més aviat en desacord	14,6 %
Totalment en desacord	28,8 %

L'equilibri relatiu de respostes només és trencat, en el sentit de rebutjar més l'afirmació, en el grup de 21-30 anys, que podem suposar que és el grup més mòbil de totes les edats i el que es troba en fase d'establiment d'amistats, la qual cosa li permet d'avaluar la frase des d'un punt de vista pràctic.

El suport total donat a la frase és una mica més elevat entre catalanoparlants, però la diferència no és gaire notable (32,5 % contra 23,6 %).

(m) No cal saber català per a millorar de situació professional i tenir responsabilitats més importants.

Totalment d'acord	21,9 %
Més aviat d'acord	19,2 %
Més aviat en desacord	26,0 %
Totalment en desacord	24,1 %

És significatiu que les dues opcions més rebutjades per la mostra enquestada siguin frases associades amb actituds negatives. Més endavant veurem aquesta mateixa qüestió plantejada de manera diferent. Significativament, són els qui han millorat la seva situació acadèmica (estudis mitjans i superiors) els qui amb més freqüència rebutgen del tot l'afirmació (36,1 % i 34,1 % respectivament).

(n) Actualment, aprendre català és una imposició

Totalment d'acord	20,3 %
Més aviat d'acord	20,1 %
Més aviat en desacord	12,7 %
Totalment en desacord	39,1 %

Aquesta frase és àmpliament rebutjada, tot i que un percentatge considerable l'abona. El rebuig arriba al 46,8 % entre els catalanoparlants (contra el 33,3 % dels no-catalanoparlants). El suport a la frase augmenta, potser lògicament, entre els més joves, molts dels quals tenen el català com a assignatura obligatòria. Aquest cas a part, no hi ha grans diferències entre subgrups.

Resum de les respostes a la pregunta 12

De les 14 frases, tres poden ser classificades com a descriptivo-afectives: (a) «m'agradaria poder parlar i escriure correctament el català. És una llengua que m'agrada»; (b) «aprendre català és un dret de tots els que viuen i treballen a Catalunya», i la frase negativa (h) «actualment, aprendre català és una imposició». Les altres són referents a la utilitat del català. Les frases descriptivo-afec-

tives són les més acceptades (en els 2 primers casos) i la més rebutjada (en el tercer cas, una frase associada amb una actitud negativa).

En general, els grups de diferent llengua admeten les frases amb prioritats molt semblants, tot i les diferències quantitatives lògiques. Les excepcions són la frase (e) «per mantenir bones relacions amb la parella i la família no cal saber català» frase que és molt més abonada pels no-catalanoparlants, com era d'esperar; i la frase (f) «sense saber català és més difícil trobar feina», que rep molt més suport entre els no-catalanoparlants. Aquest grup sembla més conscient dels possibles desavantatges de no saber català que dels possibles avantatges de saber-ne.

Pregunta 13:

Creu que el no saber català pot limitar les seves possibilitats de treball, de formació i estudi, de relació social, d'esplai?

	Treball	*Formació*	*Rel. social*	*Esplai*
Molt	16,7 %	10,0 %	7,7 %	3,4 %
Bastant	25,2 %	22,3 %	20,7 %	10,6 %
Poc	9,4 %	13,8 %	13,8 %	16,4 %
Gens	13,3 %	18,7 %	23,7 %	36,0 %
Sé català	30,8 %	30,8 %	30,8 %	30,9 %

Per causa d'una redacció massa personalitzada de la pregunta, la resposta «sé català» és donada per més de la meitat dels catalanoparlants (concretament, el 55,5 % en cada cas) i per un de cada vuit (12,1-12,3 %) dels castellanoparlants de l'enquesta. Això fa que difícilment puguem extreure conclusions vàlides sobre cada àmbit, si no és comparant-los tots quatre simultàniament. Així, hem reproduït els resultats en ordre descendent de suport, la qual cosa demostra com el no-coneixement del català és percebut com a limitador de les possibilitats de treball en molts casos (com ja hem vist), opinió compartida en gairebé les mateixes proporcions pels enquestats d'una i altra llengua habitual. En canvi, és percebut poc com a limitador de les possibilitats d'esplai, fet relacionat amb l'elevat grau de castellanització de les diversions en general (en el moment de l'enquesta TV3 encara no emetia amb regularitat).

Pregunta 5:

«A part de la seva llengua pròpia, fins a quin punt creu que li pot resultar necessari, en la seva vida quotidiana, conèixer...?»

	Molt	*Bastant*	*Poc*	*Gens*	*n.s./n.c.*
El castellà	34,5	6,9	1,0	0,4	57,2
El català	29,5	17,1	7,4	4,1	42,0
L'anglès	19,7	25,4	12,8	41,3	0,8
El francès	10,4	23,4	21,6	43,9	0,7
L'alemany	6,9	11,9	22,5	57,2	1,5

Lògicament, els catalanoparlants no contesten la pregunta respecte del català ni els castellanoparlants respecte del castellà. La majoria dels no-catalanoparlants consideren que necessiten molt (49,0 %) o bastant (29,6 %) el català (total parcial, 78,6 %) Les xifres són encoratjadores, i molt superiors a les de qualsevol altra llengua, tret del castellà, el coneixement del qual és considerat com a molt necessari pel 77,4 % i bastant necessari pel 15,2 % dels catalanoparlants.

Taula 17

Grau de necessitat d'aprendre l'altra llengua oficial.

	El català (castellanoparlants)	*El castellà (catalanoparlants)*
Molt necessari	49,0 %	77,4 %
Bastant necessari	29,6 %	15,2 %
Poc necessari	12,8 %	2,3 %
Gens necessari	7,0 %	0,5 %

Pregunta 6:
«Si vostè no parla normalment en català, és perquè...»

No en sap	29,2 %
Té por de fer-ho malament	22,9 %
Tothom entén el castellà	13,7 %
És castellà	11,6 %
Fora de casa parla català	5,8 %
Parla habitualment en català	4,2 %
Depèn de les circumstàncies	3,5 %
(Altres)	9,1 %

Entre els no-catalanoparlants, la raó principal donada és que l'interessat «no en sap» (29,2 %). És donada amb més freqüència pels dos grups de gent més gran (37,5 % i 39,8 %), que no entre els joves (15,1 %). És molt donada entre els qui no tenen els estudis primaris acabats (50 %), però només per 13 a 15 % dels qui tenen el batxillerat o estudis superiors. És més freqüent entre dones (33,3 %) que no entre els homes (24,8 %), i això es deu al fet que una proporció més alta de dones (35,5 %) que no d'homes (10,4 %) no ha completat els estudis primaris. Finalment, és citat com a motiu pel 37,1 % dels immigrats, però només per l'11,0 % de la minoria castellanoparlant nascuda a Catalunya.

La «por de fer-ho malament» és la segona raó més adduïda (22,9 %). La xifra varia molt poc segons les diferents variables.

Podem agrupar sota l'epígraf «utilitat» tres respostes: «tothom entén el castellà» (13,7 %), «contesten en castellà» (2,5 %) i «no ho necessita» (3,3 %). Globalment sumen el 19,5 % de tots els enquestats no-catalanoparlants. La xifra però és molt superior entre els homes (26,7 %) que no entre les dones (12,9 %); és més alta a Barcelona (27,6 %); entre els més joves (28,7 %); entre els qui tenen estudis superiors (33,3 %); entre els nascuts a Catalunya fills d'immigrats (26 %); entre els pocs fills de pares catalans que són de llengua castellana (26,8 %); i entre els immigrats que no pensen quedar-se a Catalunya (26,9 %).

També hi ha respostes etnolingüístiques: la més freqüent és «sóc castellà» (11,6 % dels enquestats que declaren ser no-catalanoparlants), però també hi ha alguns casos de «no sóc català» (0,7 %), i «pares estangers» (0,5 %). En conjunt, aquestes respostes són donades per 12,8 % dels enquestats que no són catalanoparlants habituals. La proporció puja al 17,4 % a Barcelona; al 16,2 % entre els 21 i 30 anys (en canvi, només un 6,5 % dels de 51 a 60 anys donen

aquestes respostes); és molt més alta també entre els batxillers (21,1 %) (i que són justament el grup més jove), i entre els qui tenen estudis superiors (17,8 %). Són respostes molt triades pel petit grup de no-catalanoparlants fills de pares catalans (31,6 %).

Finalment, un 10,0 % dels no-catalanoparlants afirmen que l'empren. Aquests són més quantiosos entre els qui viuen a poblacions petites (de 2 a 20 mil habitants) (30,3 %), són actius (14,0 % contra 7,2 %), entre els que tenen estudis mitjans o de batxillerat (22,2 % i 17,4 %), i els nascuts a Catalunya (15,2 % dels qui declaren ser no-catalanoparlants).

5. Perspectives per a la llengua catalana

Pregunta 15a:
«Pensa que a partir d'ara sentirà parlar català...»

	Total	*(1)*	*(2)*
Més sovint	61,6 %	66,2 %	55,7 %
Igual	29,0 %	21,6 %	38,4 %
Amb menys freqüència	6,4 %	9,4 %	2,5 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

Les respostes a aquesta pregunta són molt favorables per a totes les variables. Els resultats més radicalitzats els donen els catalanoparlants (més, 68,4 %; igual, 17,5 %; menys, 11,8 %). Els resultats dels fills de catalans són gairebé idèntics.

Sembla, doncs, que només hi ha un sector molt minoritari a la població autòctona que veu el futur de la llengua catalana amb preocupació. Per altres variables, són els que tenen estudis mitjans els que creuen que el sentiran menys en una proporció més elevada: 13,9 %.

Pregunta 15b:
«Pensa que a partir d'ara haurà de parlar català...»

	Total	*(1)*	*(2)*
Més sovint	39,9 %	49,6 %	27,5 %
Igual	45,3 %	31,5 %	63,0 %
Amb menys freqüència	10,9 %	16,5 %	3,9 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

Són els que parlen català els que en major proporció creuen que el parlaran *menys:* el 21,4 % contra el 3,0 % dels no-catalanoparlants. Però al mateix temps el primer grup s'inclina molt clarament per la respota «més sovint» (51,6 %) mentre que el segon grup tria menys aquesta resposta (31,0 %) i més la resposta «igual» (60,4 %). És curiós observar la diferència entre les xifres de freqüència entre aquesta frase i l'anterior: mentre que un 61,6 % diu que a partir d'ara sentiran parlar en català «més sovint», només un 39,9 % pensen que *ells* l'hauran de parlar més. La diferència és de 21,7 punts. *On* i *a qui* pensen que sentiran parlar més en català? Sembla que la resposta és en el sentit d'atribuir «als altres» l'encàrrec.

No ens ha de sorprendre que el percentatge dels que creuen que a partir d'ara el parlaran menys sigui més elevat justament entre els catalanoparlants. Els que no el parlen habitualment no el poden parlar menys com és lògic; i entre els que sí que el parlen habitualment, la varietat d'opinions permet les tres respostes alternatives.

El més interessant i encoratjador, però, és que el grup que més creu que haurà de parlar més català és el dels més joves (56,6 %).

Pregunta 15c:
«Pensa que a partir d'ara haurà de llegir en català...»

	Total	*(1)*	*(2)*
Més sovint	39,8 %	51,5 %	24,8 %
Igual	45,0 %	29,4 %	65,0 %
Amb menys freqüència	10,2 %	15,9 %	3,0 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

Ens trobem amb el mateix patró que abans. Els castellanoparlants opten molt majoritàriament (62,7 %) per la resposta «igual» i els catalanoparlants ho fan per la resposta «més sovint» (54,1 %). Al mateix temps són els més joves els qui donen més la resposta «més sovint» (56,6 %), així com els que tenen estudis més avançats (més de 51 % dels batxillers i estudis mitjans, i 49,4 % dels titulats superiors).

Pregunta 15d:
«Pensa que a partir d'ara haurà d'escriure en català...»

	Total	*(1)*	*(2)*
Més sovint	29,2 %	41,2 %	13,6 %
Igual	52,4 %	35,6 %	74,1 %
Amb menys freqüència	11,6 %	18,2 %	3,2 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

No hi ha novetats respecte de les tendències i conclusions trobades a les dues preguntes anteriors. Són els més grans els que en menor proporció creuen que hauran d'escriure més en català (17,2 % i 22,5 %).

Els resultats en aquesta frase i l'anterior presenten un cert paral·lelisme amb els obtinguts en la parella anterior. La diferència, però, és menor. Recordem, també, allò que dèiem en comentar la pregunta 14 (vg. pàg. 33 i següents).

Pregunta 18:
«Vostè pensa que a partir d'ara haurà de parlar en català més o menys que abans?»
(Augments de l'ús del català previstos a diferents àmbits)

	Total	*(1)*	*(2)*
1. Relacions amb l'Administració	33,3 %	40,2 %	24,5 %
2. Viatges per altres llocs de Catalunya	28,0 %	31,7 %	23,2 %
3. Per anar a comprar	26,2 %	32,2 %	18,4 %
4. En els establiments públics	25,0 %	31,9 %	16,1 %
5. Activitats d'esplai	23,5 %	29,2 %	16,1 %
6. La feina	*21,0 %	*23,7 %	*17,5 %
7. Relacions amb amics i parents	14,3 %	16,8 %	11,1 %
8. Relacions familiars	10,1 %	12,6 %	7,0 %

* Si eliminem els «no contesta» les xifres arriben al 30,0 %, 33,9 % i 25,0 %, respectivament.
(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

Aquesta pregunta amplia la 15.b (vg. pàgs. 57 i 58) en diferents àmbits.

En general, totes les respostes són continuïstes als vuit àmbits proposats: entre el 60 % i el 72 % diuen que «igual». Hi ha, però, tres excepcions: la resposta és encara més fermament «igual» en els àmbits privats (les relacions familiars, 88,6 %; les relacions amb amics i familiars, (84,4 %); i la xifra és només del 48,9 % en l'àmbit feina, car un 30 % no contesta en aquesta frase. D'aquest 30 %, més de tres de cada quatre són dones, gairebé tots (94 %) són inactius i, proporcionalment, hi ha molts joves.

De tota manera, les respostes en tots els àmbits donen una perspectiva positiva. En cap àmbit la resposta «menys» no passa d'un 0,6 % de la mostra.

Pregunta 19:

«Penseu que haureu de fer servir el català escrit més o menys?»

	Més	*Igual*	*Menys*
Notes personals	19,3 %	76,0 %	0,5 %
Impresos i instàncies oficials	29,0 %	64,9 %	0,6 %

Els dos àmbits triats donen resultats semblants als de la pregunta 18: una tendència majoritària cap al manteniment actual, i balanç positiu. Per a les notes personals, els catalans diuen que el faran servir més en un 28,1 % dels casos, i els no-catalans d'origen en un 8,0 % (globalment, el 19,3 %). Per a impresos i instàncies oficials, les xifres positives són més altes: un 39,8 % dels catalans, i un 15,0 % dels no catalans d'origen, diuen que el faran servir més (globalment, el 29,0 %). Només 5 dels 1005 enquestats responen «menys».

Pregunta 20:

«Penseu que utilitzareu més o menys el català en les vostres relacions?»

	Més	*Igual*	*Menys*
1. Reunions, assemblees, etc.	25,8 %	68,4 %	0,7 %
2. Venedors i comerciants	25,2 %	71,6 %	0,5 %
3. Desconeguts	23,7 %	70,9 %	0,9 %
4. *Superiors	21,5 %	78,2 %	0,4 %
5. *Col·legues/companys de feina	18,2 %	80,7 %	1,1 %
6. Amics	16,2 %	81,6 %	0,8 %
7. Veïns	15,3 %	82,6 %	0,7 %

Hem compensat les xifres dels dos àmbits marcats amb asterisc (*) perquè una proporció alta dels enquestats (dels quals molts són inactius) no contesta en aquests dos casos.

Tornem a trobar-nos amb molt poques respostes negatives (en cap cas més de nou persones), i les xifres més altes, en un sentit positiu, en els àmbits més impersonals i públics. En tots els casos els més joves donen xifres per damunt de les globals, i els nascuts a Catalunya per damunt dels nascuts fora.

Pregunta 21:
«En general, haurà d'usar-lo més o menys que abans?»

	Total	*(1)*	*(2)*
Més que abans	53,7 %	61,6 %	43,6 %
Igual que abans	42,2 %	35,8 %	50,5 %
Menys que abans	0,8 %	0,7 %	0,9 %

(1) = respostes donades pels nascuts a Catalunya.
(2) = respostes donades pels nascuts fora de Catalunya.

Aquestes xifres tan encoratjadores ens donen una visió més positiva que la de cap altra qüestió concreta plantejada en aquest estudi. Els únics majoritàriament immobilistes són els que tenen la primària incompleta, el 61,9 % dels quals dóna la resposta «igual». Els més positius són els que tenen més estudis (batxillerat, mitjans i superiors), els joves en general (els de 15 a 20 anys diuen que l'usaran més en un 63,1 % de casos) i, lògicament, els catalanoparlants, un 64,3 % dels quals diu que l'usarà més.

6. Altres dades interessants de la mostra enquestada

a. Característiques dels grups de llengua habitual catalana i castellana

a.1. L'edat. Segons la mostra de l'enquesta, l'edat mitjana del grup catalanoparlant és més elevada que la del grup castellanoparlant:

Taula 18

Edat	*% dels catalanoparlants*	*% dels castellanoparlants*	*% de catalanoparlants a cada grup*
15 a 20 anys	11,3 %	12,8 %	40,2 %
21 a 30 anys	22,4 %	25,9 %	39,6 %
31 a 40 anys	21,2 %	25,4 %	38,8 %
41 a 50 anys	18,4 %	19,6 %	41,7 %
51 a 60 anys	26,7 %	16,3 %	55,5 %
TOTAL	100,0 %	100,0 %	43,2 %

És a dir, el 27 % del grup catalanoparlant i només el 16 % del grup castellanoparlant, és més gran de 50 anys.

Malgrat la diferència d'edats, el grup catalanoparlant té fills en una proporció més baixa que no el grup de no-catalanoparlants: 61,8 % contra 66,4 %.

a.2. Lloc de naixement. Lògicament, la distribució dels llocs de naixement dels dos grups és molt diferent:

Lloc de naixement	*% dels catalan.*	*% dels castellan.*
Catalunya	90,6 %	30,1 %
Altres països catalans	2,1 %	2,1 %
Andalusia/Extremadura	2,8 %	37,8 %
Castellà/Lleó	0,9 %	13,8 %
Galícia/Astúries	0,7 %	4,7 %
Altres	2,9 %	11,5 %

a.3. Grau d'instrucció. També hi ha diferències notables entre els dos grups si comparem el nivell d'estudis d'uns i altres:

Taula 19

Nivell d'instrucció	*% dels catalanoparlants*	*% dels castellanoparlants*	*% de catalanoparlants a cada grup*
Primària incompleta	12,2 %	28,4 %	24,6 %
Primària	40,3 %	39,9 %	43,4 %
Batxillerat	27,9 %	19,1 %	52,6 %
Mitjans	10,4 %	4,7 %	62,5 %
Superiors	9,2 %	7,9 %	47,1 %
TOTAL	100,0 %	100,0 %	43,2 %

Aquestes diferències es deuen sobretot al fet de la defectuosa formació rebuda pels immigrants arribats els anys 50 i 60 a Catalunya, i de la poca formació rebuda a Catalunya un cop arribats. Els seus fills, en canvi, nascuts a Catalunya, tenen pràcticament les mateixes oportunitats de formació que els fills de famílies autòctones, i el nivell d'instrucció del grup nascut a Catalunya és, conseqüentment, més elevat.

a.4. Lloc de residència. La població castellanoparlant enquestada viu concentrada en les ciutats de més de vint mil habitants:

Taula 20

Hàbitat	*% dels catalanoparlants*	*% dels castellanoparlants*	*% de catalanoparlants a cada grup*
2.000-10.000 h.	3,9 %	2,6 %	53,1 %
10.000-20.000 h.	5,8 %	3,3 %	58,1 %
20.000-50.000 h.	10,1 %	15,2 %	33,6 %
més de 50.000 h.	29,7 %	39,6 %	36,3 %
Barcelona ciutat	50,5 %	39,4 %	49,3 %
TOTAL	100,0 %	100,0 %	43,2 %

Com veiem, en aquestes ciutats de més de vint mil habitants hi viuen gairebé 55 % dels enquestats castellanoparlants, però menys de 40 % dels catalanoparlants, que es concentren molt més a Barcelona capital i a les ciutats més petites.

b. La població enquestada, segons el seu origen cultural.

b.1. La mostra en el seu conjunt, per edats. Podem estudiar l'evolució de la població immigrada i els seus fills, així com els fills de matrimonis mixtos, dintre de la mostra.

Taula 21

Edat (anys)	*Total*	*1*	*2+3*	*4*	*5*	*Origen cult. català*	*Origen cult. castellà*
15-20	122	41 33,6 %	28 23,0 %	36 29,5 %	17 13,9 %	69 56,6 %	53 43,4 %
21-30	245	69 28,2 %	36 14,7 %	58 23,6 %	82 33,5 %	105 42,9 %	140 57,1 %
31-40	237	52 21,9 %	28 11,8 %	30 12,7 %	127 53,6 %	80 33,7 %	157 66,3 %
41-50	192	51 26,6 %	20 10,4 %	11 5,7 %	110 57,3 %	71 37,0 %	121 63,0 %
51-60	209	63 30,1 %	18 8,6 %	24 11,5 %	104 49,8 %	81 38,7 %	128 61,3 %
TOTAL	1005 100 %	276 27,5 %	130 13,0 %	159 15,8 %	440 43,8 %	406 40,4 %	599 59,6 %

1 = fills de catalans, nascuts a Catalunya.
2 = fills de català i no-catalana, nascuts a Catalunya.
3 = fills de no-català i catalana, nascuts a Catalunya.
4 = fills de no-catalans, nascuts a Catalunya.
5 = no-catalans de naixement.

En el gràfic següent es poden veure els resultats d'una manera més perceptible. No ens poden sorprendre gaire si considerem que han estat obtinguts a l'àrea de Catalunya on el pes de la immigració ha estat més considerable. El fet que entre els més joves només hi hagi un 13,9 % d'immigrats permet una esperança de cara al recobrament de la llengua.

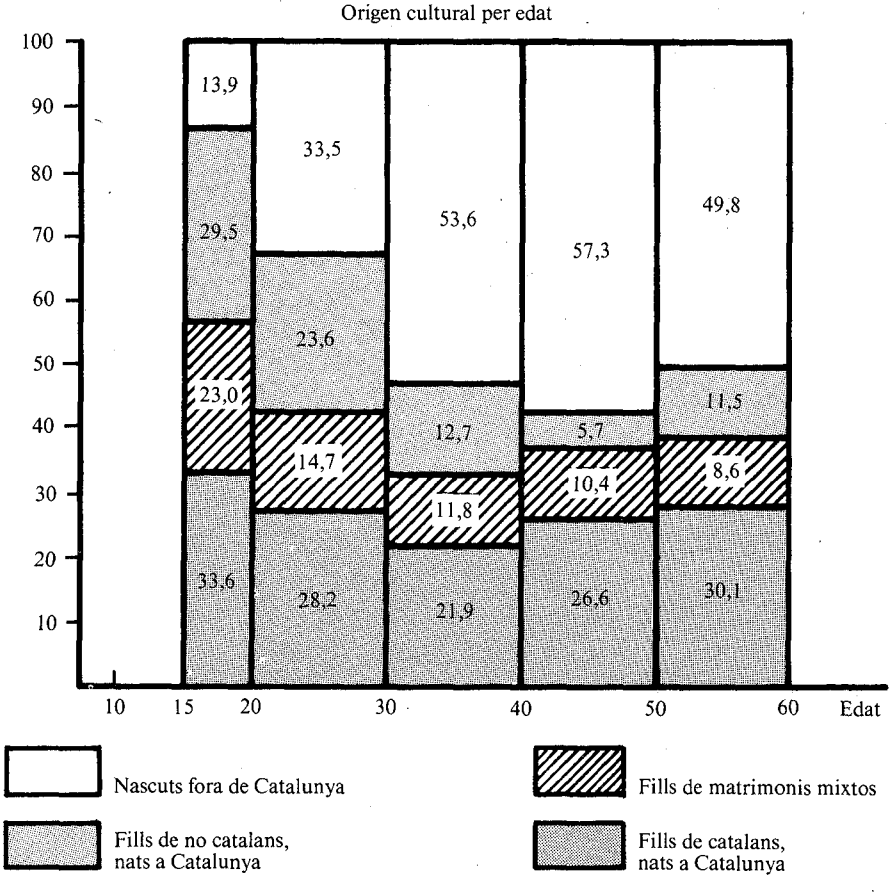

b.2. La població d'origen cultural català. Veiem en primer lloc, quant a la importància numèrica d'aquesta població, que el punt d'inflexió es produeix en el grup de 31 a 40 anys, on la proporció dels d'origen cultural català (tal com l'havíem definit a la pàgina 25) baixa fins al 33,7 % de la submostra. En aquesta mateixa submostra els nascuts a Catalunya són igualment minoria, segons aquest estudi:

Taula 22

Edat (anys)	*Origen cult. català*	*Nascuts a Catalunya*
15 a 20	56,6 %	86,1 %
21 a 30	42,9 %	66,5 %
31 a 40	33,7 %	46,4 %
41 a 50	37,0 %	42,7 %
51 a 60	38,7 %	50,2 %
TOTAL	40,3 %	56,2 %

Per què puja tant la proporció de nascuts a Catalunya entre els més joves? Senzillament, perquè aquest grup d'edats no ha rebut l'onada forta d'immigració, que normalment es produeix entre els 21 i els 30 anys. Aquest estudi revela, un cop més, que l'impacte més fort de la immigració es produí entre el 1950 i el 1975, i sobretot durant els anys 60: això fa que la taxa d'immigrats sigui tan elevada en els grups de 31 a 50 anys.

b.3. Els fills d'immigrats, nascuts a Catalunya. La proporció de fills d'immigrats, nascuts a Catalunya, és també clarament observable. És remarcable la presència, en el grup de més edat, d'un cert nombre de fills dels immigrants dels anys 20, nascuts entre el 1923 i el 1932:

Taula 23

Edat (anys)	*Fills de no-catalans, nascuts a Catalunya*
15 a 20	29,5 %
21 a 30	23,6 %
31 a 40	12,7 %
41 a 50	5,7 %
51 a 60	11,5 %

Els fills d'immigrats constitueixen una proporció molt elevada de les generacions més joves, com veiem. Representen un de cada tres dels nascuts a Catalunya, en els grups de 15 a 30 anys, i la seva integració cultural i lingüística ha estat molt limitada en els darrers temps, a la zona d'estudi.

b.4. Els matrimonis mixtos. Finalment, veiem també com el pes dels matrimonis mixtos també va augmentant en les noves generacions, sobretot si les xifres són comparades amb el total: en conjunt representen el 13 % de la mostra, però el 23 % del grup d'edat més jove. Tanmateix, com a proporció dels nascuts a Catalunya, els fills de matrimonis mixtos representen una proporció relativament estable: el 23 %, xifra que no arriba a 27 % a cap grup d'edat, ni baixa del 17 %.

La comparació de les columnes (2+3) i (4) de la taula de la secció b.1. (p. 65) ens permet de jutjar el grau d'integració dels immigrats (mesurat a través del matrimoni amb catalans), al llarg dels anys. En conjunt, 130 enquestats són fills de matrimonis mixtos, i 159 són fills d'immigrats, nascuts a Catalunya. Aquesta correlació (amb una certa preferència numèrica per als fills de matrimonis entre no catalans) es manté en tots els grups d'edat, tret del cas dels de 41 a 50 anys, on per 20 fills de matrimonis mixtos només hi ha 11 fills d'immigrats, nascuts a Catalunya. Això sembla indicar (si no és un efecte fortuït) una forta integració dels immigrats que tingueren fills entre 1933 y 1942.

Taula 24

Edat (anys)	*Fills de matrimonis mixtos, com a % dels enquestats*		*Fills de matrimonis mixtos, com a % dels nascuts a Catalunya*	
15 a 20	28/122	23,0 %	28/105	26,6 %
21 a 30	36/245	14,7 %	36/163	22,1 %
31 a 40	28/237	11,8 %	28/110	25,4 %
41 a 50	20/192	10,4 %	20/82	24,4 %
51 a 60	18/209	8,6 %	18/105	17,1 %
TOTAL	130/1005	12,9 %	130/565	23,0 %

b.5. La distribució urbana de la població. La relativa segregació de la població immigrada en el cinturó es veu clarament a partir de la taula núm. 25.

A cap categoria el percentatge de la població d'origen cultural català no arriba a la meitat; i a les ciutats de més de 20.000 habitants, la situació és autènticament dramàtica:

Taula 25

Hàbitat	*% de cada grup d'origen cultural català*	*% de cada grup nascut a Catalunya*
2.000-10.000 h.	46,9 %	59,4 %
10.000-20.000 h.	48,8 %	69,8 %
20.000-50.000 h.	35,9 %	48,9 %
més de 50.000 h.	31,6 %	47,0 %
Barcelona ciutat	47,6 %	64,2 %
TOTAL	40,4 %	56,2 %

c. La llengua catalana i els seus parlants

c.1. La llengua catalana i la seva distribució per hàbitats. La taula ens indica en quins hàbitats es produeix la integració lingüística neta, és a dir, on el nombre de persones que tenen un dels pares o tots dos d'origen català. Això s'escau a tots els hàbitats estudiats amb l'única excepció dels municipis de 20 a 50 mil habitants. Tanmateix, no hem d'oblidar que les mostres en els primers dos estrats són estadísticament petites i poc fiables, i això ens impedeix d'arribar a conclusions segures al respecte.
conclusions segures al respecte.

Taula 26

Hàbitat	*% de cada grup que empra habitualment català*	*% de cada grup que ha nascut a Catalunya*	*% de cada grup que són d'origen cultural català*
2.000-10.000 h.	53,1 %	59,4 %	46,9 %
10.000-20.000 h.	58,1 %	69,8 %	48,8 %
20.000-50.000 h.	33,6 %	48,9 %	35,9 %
més de 50.000 h.	36,3 %	47,0 %	31,6 %
Barcelona ciutat	49,3 %	64,2 %	47,6 %
TOTAL	43,2 %	56,2 %	40,4 %

Conclusions

1. Conclusions sobre l'estudi i el coneixement del català

(a) L'enquesta indica que la gran majoria de la població entén «bé» o «regular» el català (88 %). La proporció és clarament majoritària fins i tot entre els no catalans d'origen (765). Els únics que no l'entenen gens, en una proporció relativament important, són els arribats a Catalunya en els darrers deu anys i els que tenen els nivells educatius més limitats.

(b) Qui més entén el català és el grup més jove (96 %). Això es deu en bona mesura a l'ensenyament del català a les escoles, que ha afectat el 88 % del grup de 15 a 20 anys, però només el 28 % del grup de 21 a 30 anys.

(c) Es pot preveure que en els propers deu anys la proporció dels qui hauran estudiat el català haurà pujat del 24 % actual al 42 %, aproximadament, i la majoria d'aquests l'hauran estudiat durant un mínim de cinc cursos.

(d) El francès ha estat estudiat per una proporció més elevada de la població que no el català, i l'anglès una proporció semblant. Aquests estudis, però, no són tan intensos entre els més joves i, per altra banda, llur coneixement no és ni remotament equiparable al del català entre la mostra, ni tan sols si mirem el subgrup que no és d'origen cultural català.

2. Conclusions sobre l'ús del català

(a) El 43,4 % de la mostra té el català com a llengua principal. Aquesta xifra supera el 93 % en el cas de fills de matrimonis entre catalans i el 69 % entre fills de matrimonis d'immigrats nascuts a Catalunya (29 %), i no arriba al 10 % dels immigrats pròpiament dits.

(b) Per edats, l'ús habitual del català és majoritari entre els més grans (51-60 anys), amb un 55 %. En canvi, és relativament estable en totes les altres edats (entre 39 % i 42 % de cada subgrup).

(c) Més de la quarta part dels qui s'identifiquen com a castellanoparlants empren el català, no obstant això, en llurs converses amb catalanoparlants. Podem dir doncs que el 58 % de la mostra, pel cap baix, empra el català.

(d) Aquesta xifra arriba gairebé al 97 % en el cas dels fills de matrimonis entre catalans, és el 84 % dels fills de matrimonis mixtos, i el 62 % dels fills d'immigrats nascuts a Catalunya; gairebé arriba al 25 % entre els immigrats pròpiament dits.

(e) L'ús del català és del 61 % dels de 15 a 30 anys, descendeix a 50 % en el grup de 31 a 40 anys, i torna a pujar fins a 65 % en el grup de gent més gran.

(f) L'ús del català és molt freqüent, o força, segons les respostes a la pregunta 14.b, en un 57 % dels casos. Les conclusions al respecte són gairebé idèntiques a les tres conclusions anteriors.

(g) La lectura en català és molt freqüent, o força, en només 40 % dels enquestats. Més de la tercera part dels enquestats no llegeix mai en català (entre els quals hi ha tres de cada cinc immigrats). La lectura només augmenta en el grup més jove, segurament a causa directa de les tasques acadèmiques.

(h) L'escriptura en català és encara més minoritària. Només el 18,5 % de la població enquestada escriu en català amb una certa freqüència, entre els quals pràcticament no hi ha immigrats.

(i) L'evolució de l'ús lingüístic de l'enquestat respecte dels seus pares, parella i germans, i fills, és positiva, passant del 36 % a poc més de 40 %. Aquesta evolució, però, és molt lleugera, i es deu lògicament i sobretot, a la integració lingüística de molts fills dels immigrats, nascuts a Catalunya.

3. Conclusions sobre el contacte amb el català

(a) El contacte passiu amb el català és molt freqüent en dos terços dels casos, i força freqüent en un de cada cinc casos més. Pràcticament ningú no afirma que no sent mai el català: només uns quants casos (2,1 %) de castellanoparlants que viuen a les grans ciutats. Tot amb tot, el 18,4 % dels immigrats diuen que només el senten molt de tant en tant. Això es deu segurament a l'aïllament social (especialment entre els inactius) creat per la residència en zones del cinturó, sobretot les ciutats de vint mil habitants en amunt (exceptuant-ne Barcelona, on el contacte amb el català és molt més freqüent). Aquest fet confirma un cop més que hi ha una relació clara entre normalització lingüística i normalització social.

(b) Els àmbits on el contacte amb el català és més intens són:
— el laboral
— els comerços
— la ràdio i la televisió

Els no catalans d'origen també hi tenen contacte, però molt menys que els catalans d'origen, en els àmbits següents: el barri, i a casa d'amics i parents.

(c) De tota manera, un alt percentatge d'enquestats no contesten, suposadament perquè no freqüenten diferents àmbits, per exemple els estadis esportius (41 %) o les esglésies (37 %). L'abstencionisme és molt més alt entre les dones i entre els immigrats.

(d) El contacte amb el català escrit és a l'entorn del 70 % en quatre tipus d'escrit: indicacions de carretera (presumiblement la toponímia), notificacions de l'Administració, cartells de propaganda i notificacions bancàries. Per a aquests quatre, les diferències entre catalans i immigrats són negligibles.

(e) Les diferències són en canvi notòries en el cas dels llibres i la premsa, el contacte amb els quals requereix un acte voluntari per part de l'enquestat.

4. Conclusions sobre les actituds lingüístiques

(a) El coneixement del català és considerat com a molt o bastant necessari pel 79 % dels enquestats castellanoparlants, i no gens per només el 7 % (sobretot els darrers arribats i els que no pensen quedar-s'hi). Podem considerar com a ben positives les actituds quant a la necessitat de conèixer-lo.

(b) L'ensenyament del català a l'escola a alumnes no catalanoparlants és acceptat sense pràcticament cap excepció. Les actituds, doncs, són molt bones en aquest aspecte.

(c) Quant a la llengua de l'escola dels fills, l'ús equilibrat de les dues llengües rep un suport majoritari a totes les categories. L'opció amb predominància de l'ús del català rep més suport que l'opció contrària a tots els grups menys els immigrats. L'ús del català com a vehicle d'ensenyament rep el suport del 90 % dels catalans de naixement i del 73 % dels immigrats —unes xifres molt altes i favorables.

(d) Les frases actitudinals de caire general reben un suport massiu a l'enquesta («m'agrada el català», «aprendre el català és un dret», «sabent català és fàcil d'aprendre llengües», etc.). En canvi, les frases que impliquen una intervenció personal en reben menys, tot i essent clarament majoritàries («sense català és més difícil trobar feina», «tothom hauria de saber català», etc.). Algunes frases no reben un suport majoritari («sabent català es poden fer més amics», «aprendre català és una imposició»); són valoracions del paper social limitat del català en la Catalunya urbana actual.

(e) En conjunt les actituds són positives, tant entre els catalans d'origen com els immigrats. Els darrers perceben una major pressió laboral per apren-

dre el català, però ni els catalans de naixement ni els immigrats consideren l'aprenentatge del català com una imposició.

(f) El desconeixement del català no és considerat com a limitatiu de les possibilitats d'esplai o de relació social. Aquesta valoració negativa és fruit del paper limitat que té el català en aquests àmbits. De la mateixa manera, la seva necessitat per a la formació i l'estudi és percebuda d'una manera poc destacada. En conjunt, les respostes a la pregunta 13 són les menys encoratjadores de tota l'enquesta.

(g) Les actituds que fan que molts castellanoparlants no hagin après el català responen sobretot a la por de fer-ho malament (23 %); o a la constatació de la poca utilitat/necessitat del català (20 %); i respostes referents a la no-catalanitat de l'enquestat (13 %). Totes aquestes actituds han de ser modificades si volem arribar al ple coneixement i ús del català, sobretot entre les generacions joves.

(h) L'ús del català en converses bilingües (on hi ha persones que no el parlen) és generalment ben acceptat. Només un 16 % dels immigrats i un 10 % dels catalans de naixement el consideren de mala educació.

5. Conclusions sobre les perspectives futures per a la llengua catalana

(a) Una majoria considerable (62 %) dels enquestats pensa que d'ara endavant sentirà parlar català amb més freqüència. Molt pocs (6 %) pensen que en sentiran menys. Les perspectives subjectives dels enquestats són doncs favorables.

(b) Un nombre igual creu que l'hauran de parlar més, o igual, d'ara endavant. L'àmbit més percebut com a fomentant l'ús del català és «relacions amb l'Administració». En ambdós casos els nascuts a Catalunya són més radicalitzats en llurs respostes. L'escriptura en català dóna una majoria d'«iguals». Pocs immigrats (14 %) creuen que l'escriuran més.

Apèndix

(Reproducció del qüestionari)

ESTUDI	4	9	1	4
	(1)	(2)	(3)	(4)
QÜESTIONARI				
	(5)	(6)	(7)	(8)
TARGETA (9)	1			

Estudi d'actituds i expectatives sobre l'ensenyament del català a adults (1.000)

A. CONEIXEMENTS LINGÜÍSTICS

P.1 **Quines llengües estudia o ha estudiat vostè i durant quant temps?**

E: Llegir

	No	Sí	1 any	2 anys	3 anys	4 anys	5 o més anys	
Català	7	6	1	2	3	4	5	(10)
Francès	7	6	1	2	3	4	5	(11)
Anglès	7	6	1	2	3	4	5	(12)
Altre								(13)
Especificar								(14)

P.2 **Quines de les següents llengües o unes altres pot vostè entendre bé, regular, poc, o gens?**

E: Llegir

	Bé	regular	poc	gens	
Català	3	2	1	0	(15)
Francès	3	2	1	0	(16)
Anglès	3	2	1	0	(17)
Altres					(18)
Especificar					(19)

P.3 **Quina llengua parla habitualment amb...**

E: Llegir

	No en té	Català	Castellà	altres	
El pare?	1	2	3	4	(20)
La mare?	1	2	3	4	(21)
Els germans	1	2	3	4	(22)
La parella?	1	2	3	4	(23)
Els fills?	1	2	3	4	(24)
Altres persones amb les quals conviu?	1	2	3	4	(25)

P.4 **Vostè considera que la seva llengua és, principalment** (26)

E: Llegir

El català 1
El castellà? 2
Altre? 3

B) ACTITUDS/NECESSITATS

P.5 **A part de la seva llengua pròpia, fins quin punt creu que li pot resultar necessari, en la seva vida quotidiana, conèixer...**

E: Llegir

	Molt necessari	Bastant necessari	Poc necessari	Gens necessari	
L'anglès	3	2	1	0	(27)
El francès?	3	2	1	0	(28)
L'alemany?	3	2	1	0	(29)
El català?	3	2	1	0	(30)
El castellà?	3	2	1	0	(31)
Altre?					(32)
Especificar					(33)

E: Si a P.4 contesta «el català» passeu a P.9

P.6 **Si vostè no parla normalment en català, es perquè...** (34)

E: Llegir

No en sap? 1
Te por de fer-ho malament? 2
En castellà l'entén tothom? 3
Quan ho fa li contesten en castellà? 4
El molesta? 5
Altres respostes
Especificar
N/S. N/C. 0

P.7 **Si vostè s'adreça a algú en castellà i li contesten en català, vostè pensa que...** (35)

E: Llegir

Aquesta persona demostra mala educació? 1
Es un fet normal i no li dóna més importància? 2
L'ajuden a aprendre el català? 3
Altres respostes
Especificar
N/S. N/C. 0

P.8 **Si vostè s'adreça a algú en castellà i li contesten en català, vostè què fa?** (36)

E: Llegir

Intenta entendre el que li diuen 1
Demana si li poden parlar en castellà 2
Continua la conversa en català 3
Refusa la comunicació 4
Altres respostes
Especificar
N/S. N/C. 0

A TOTS

P.9 **En una reunió de persones en la qual n'hi ha alguna que no parla en català, vostè pensa que...**

E: Llegir

Qui no el parla ha de fer un esforç per seguir la conversa en català?	1
Cadascú ha de parlar la seva llengua pròpia?	2
Cadascú ha de parlar la llengua que vulgui?	3
Tothom hauria de parlar en castellà?	4
N/S. N/C.	0

P.10 **El fet que els fills de pares no-catalanoparlants aprenguin el català a l'escola, fins quin punt creu vostè que seria beneficiós per al seu procés educatiu?**

E: Llegir

Molt beneficiós	5
Més aviat beneficiós	4
Més aviat perjudicial	2
Molt perjudicial	1
Ni una cosa ni l'altre	3
N/S. N/C.	0

P.11 **Concretament, preferiria vostè que la llengua d'ensenyament dels seus fills fos, majoritàriament, el català o el castellà?** (39)

El català	1
El castellà	2
Català i castellà per igual / les dues	3
M'és indiferent	4
Ja ho és	5
No tinc fills	6
N/S. N/C.	0

P.12 **Ara li llegiré una sèrie de frases perquè vostè digui fins quin punt està d'acord o no amb elles. Per això vegi la següent targeta i escolleixi per cada frase la resposta que millor indiqui el que vostè pensa.**

E: Mostrar Targeta núm. 1 i llègir

	Totalment d'acord	Més d'acord que en desacord	Més en desacord que d'acord	Totalment en desacord	N/S. N/C.	
A l'hora de comprar, saber català pot ser un avantatge interessant	4	3	2	1	0	(40)
Donar facilitats per aprendre català ajuda a superar barreres socials	4	3	2	1	0	(41)
Es necessari saber català per conèixer bé Catalunya	4	3	2	1	0	(42)
Sense saber català es més difícil trobar feina	4	3	2	1	0	(43)
Per a mantenir bones relacions amb la parella i la família, no cal saber català	4	3	2	1	0	(44)
Usar només el català pot fer perdre clients als establiments comercials	4	3	2	1	0	(45)

	Totalment d'acord	Més d'acord que en desacord	Més en desacord que d'acord	Totalment en desacord	N/S. N/C.	
No cal saber català per a millorar de situació professional i tenir responsabilitats més importants	4	3	2	1	0	(46)
Aprendre català es un dret de tots els qui viuen i treballen a Catalunya	4	3	2	1	0	(47)
Sabent català i castellà és més fàcil aprendre una altra llengua	4	3	2	1	0	(48)
Actualment, aprendre català es una imposició	4	3	2	1	0	(49)
Saber català permet un tracte més cordial en els serveis públics (Sanitat, comunicacions)	4	3	2	1	0	(50)
M'agradaria poder parlar i escriure correctament el català, és una llengua que m'agrada	4	3	2	1	0	(51)
Sabent català es poden fer més amics	4	3	2	1	0	(52)
Per millorar la convivència a Catalunya, tothom hauria de saber català	4	3	2	1	0	(53)

P.13 **Creu vostè que el fet de no saber català pot limitar molt, bastant, poc o gens les seves possibilitats...**

E: Llegir

	Molt	Bastant	Poc	Gens	N/S. N/C.	
De feina?	4	3	2	1	0	(54)
D'esplai?	4	3	2	1	0	(55)
De formació i estudi?	4	3	2	1	0	(56)
De relació social?	4	3	2	1	0	(57)
Sé català					5	

P.14 **En l'actualitat, vostè...**

E: Llegir

	Molt sovint	Amb certa freqüència	Molt de tant en tant	Mai	N/C.	
Sent parlar en català	4	3	2	1	0	(58)
Parla en català	4	3	2	1	0	(59)
Llegeix en català	4	3	2	1	0	(60)
Escriu en català	4	3	2	1	0	(61)

P.15 **I vostè pensa que a partir d'ara...**

E: Llegir

	Més sovint	Menys sovint	Igual	N/S. N/C.	
Sentirà parlar en català	3	2	1	0	(62)
Haurà de parlar en català	3	2	1	0	(63)
Haurà de llegir en català	3	2	1	0	(64)
Haurà d'escriure en català	3	2	1	0	(65)

P.16 **En l'actualitat, amb quina freqüència sent parlar el català...** E: Llegir i mostrar targeta 2	Molt sovint	Amb certa freqüència	Molt de tant en tant	Mai	N/S. N/C.	
A la feina?	4	3	2	1	0	(66)
A casa d'amics i parents?	4	3	2	1	0	(67)
A les botigues, als comerços, als mercats?	4	3	2	1	0	(68)
En els mitjans de comunicació (ràdio, T.V., cinema...)?	4	3	2	1	0	(69)
En els mitjans de transport (metro, autobús, taxi, etc.)?	4	3	2	1	0	(70)
En les oficines dels centres de l'administracio?	4	3	2	1	0	(71)
En els centres d'ensenyament?	4	3	2	1	0	(72)
En actes culturals (col·loquis, conferències, teatre)?	4	3	2	1	0	(73)
Al seu barri?	4	3	2	1	0	(74)
Als bars i restaurants?	4	3	2	1	0	(75)
En reunions d'associacions, penyes, clubs ...?	4	3	2	1	0	(76)
En estadis i camps esportius?	4	3	2	1	0	(77)
En esglésies i llocs de culte?	4	3	2	1	0	(78) (79) (80)

P.17 **I amb quina freqüència veu el català escrit...** (9) ② E: Llegir	Molt sovint	Amb certa freqüència	Molt de tant en tant	Mai	N/S. N/C.	
En cartells de propaganda?	4	3	2	1	0	(10)
En indicacions de carreteres, carrers, autopistes...?	4	3	2	1	0	(11)
En notificacions de l'administració?	4	3	2	1	0	(12)
En notificacions bancàries?	4	3	2	1	0	(13)
En propaganda comercial?	4	3	2	1	0	(14)
A la premsa (diaris i revistes)?	4	3	2	1	0	(15)
En llibres?	4	3	2	1	0	(16)
En manuals d'instruccions?	4	3	2	1	0	(17)
En escrits comercials (factures, rebuts...)?	4	3	2	1	0	(18)
En cartes personals?	4	3	2	1	0	(19)
En l'etiquetat de productes de consum?	4	3	2	1	0	(20)

P.18 I vostè pensa que a partir d'ara haurà de parlar en català més o menys que abans...

E: Llegir

	Més	Menys	Igual	N/S.	
A la feina?	3	1	2	0	(21)
Per anar a comprar?	3	1	2	0	(22)
En les seves relacions familiars?	3	1	2	0	(23)
En les seves relacions amb amics o parents?	3	1	2	0	(24)
En les seves relacions amb l'administració?	3	1	2	0	(25)
En viatges per altres llocs de Catalunya?	3	1	2	0	(26)
En establiments públics (bars, restaurants, discoteques)?	3	1	2	0	(27)
En activitats d'esbarjo (esports, festes...)?					(28)

P.19 Vostè pensa que haurà d'usar el català escrit més o menys que abans...

E: Llegir

	Més	Menys	Igual	N/S.	
En notes personals (apunts, llista de la compra, etc.)?	3	1	2	0	(29)
En impresos, instàncies per l'administració?	3	1	2	0	(30)

P.20 I vostè pensa que haurà d'usar el català més o menys que abans en les seves relacions...

E: Llegir

	Més	Menys	Igual	N/S.	
Amb un superior?	3	1	2	0	(31)
Amb col·legues o companys de feina?	3	1	2	0	(32)
Amb venedors, botiguers?	3	1	2	0	(33)
Amb desconeguts?	3	1	2	0	(34)
Amb amics?	3	1	2	0	(36)
Amb veïns?	3	1	2	0	(36)
En reunions, assemblees, actes públics?	3	1	2	0	(37)

P.21 En termes generals, pensa vostè que d'ara en endavant haurà d'usar el català més o menys que abans? (38)

Més	3
Menys	1
Igual	2
N/S.	0

C) APRENENTATGE

P.22 **Estaria vostè disposat a aprendre català?** (39)

E: Llegir

Sí, totalment	4
Sí, bastant	3
No gaire	2
No, gens disposat	1
L'estudio / L'he estudiat	5
Ja en sé	6

P.23 **En què l'interessaria insistir més?** (40)

E: Llegir

Parlar-lo amb fluidesa	1
Poder llegir-lo	2
Poder escriure'l	3
Conèixer la gramàtica	4
En entendre'l millor	5
N/S. N/C.	0

P.24 **Quin tipus d'aprenentatge prefereix? Vegi aquesta targeta i triï una resposta de totes les possibles.**

E: Mostrar targeta núm. 3

	1. Pel seu compte:	
P.27 ←	1.1. Espontàniament	1
	1.2. Seguint un mètode:	
	1.2.a. Amb un tutor / orientador	2
	1.2.b. Sense un tutor / orientador	3
	2. Amb professor:	
	2.1. Particular	4
	2.2. Anant a un grup de classe:	
	2.2.a. Al lloc de treball	5
	2.2.b. En un centre d'idiomes	6
	3. Amb emissions de radio i T.V.:	
	3.1. Radio	7
	3.2. T.V.	8
	N/S. N/C.	0

P.25 **Creu que al llarg del curs hauria de passar proves o exàmens?** (42)

	Sí	1
P.27 ←	No	2
	N/S. N/C.	0

P.26 **Amb quina freqüència haurien de passar-se aquestes proves o exàmens?**

E: Llegir

Un sol cop, al final del curs	1
Diverses vegades al llarg del curs	2
N/S. N/C.	0

P.27 **De quins d'aquests aparells disposa?**

E: Llegir

Ràdio	1
Cassette	2
T.V.	3
Vídeo	4
Cap	0

P.28 **De quan/quin temps disposa per aprendre català? Vegi la següent targeta i digui'm, si us plau, quina és la seva situació personal en aquest sentit.**

E: Mostrar targeta núm. 4

Dades:

Cap	1
Només en hores de feina	2
Disposa de temps:	
Hores diàries	(46)
Horari:	(47)
Preferentment al matí	1
Preferentment a la tarda	2
Preferentment al vespre	3
Dies de la setmana:	(48)
Dl	1
Dm	2
Dc	3
Dj	4
Dv	5
Ds	6
	(49)
Durant tot l'any	1
Només durant les vacances	2

D) DADES PERSONALS

P.29 **Sexe:** (50)

Home	1
Dona	2

P.30 **Edat:** (51)

15-20 anys	1
21-30 anys	2
31-40 anys	3
41-50 anys	4
51-60 anys	5

P.31 **Amb qui conviu?** (52)

Amb els pares	1
Amb la parella	2
Amb els amics	3
Amb altres parents	4
Amb altres comunitats	5
Amb ningú	6

P.32 **Té fills?** (53)

	Sí	1
P.34	No	2

P.33 **Quants en edat escolar (entre 6 i 16 anys)?** (54)

1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
Cap	0

P.34 **Lloc de naixement:**

P.35 **Lloc de naixement del pare:**

P.36 **Lloc de naixement de la mare:**

	P.34	P.35	P.36
Catalunya	1	1	1
País Valencià/ Illes Balears	2	2	2
Castella / Lleó	3	3	3
Galícia / Astúries	4	4	4
País Basc / Navarra	5	5	5
Aragó	6	6	6
Andalusia / Extremadura	7	7	7
Illes Canàries / Ceuta / Melilla	8	8	8
Múrcia	9	9	9
Estranger	0	0	0

Els no nascuts a Catalunya. Resta passeu a P. 39

P.37 **Quants anys fa que viu a Catalunya?** (58)
5 o menys anys 1
6 a 10 anys 2
11 a 20 anys 3
Més de 20 anys 4

P.38 **Pensa quedar-se a viure a Catalunya?** (59)
Sí 1
No 2
No ho sé 3

A TOTS (60)

P.39 **Localitat on resideix:**
Barcelona 1
L'Hospitalet 2
Badalona 3
Sabadell 4
Altra
Especificar

P.40 **Districte o barri:** (61)
Especificar

P.41 **Localitat on treballa:** (62)
Barcelona 1
L'Hospitalet 2
Badalona 3
Sabadell 4
Altra
(Especificar)
No treballa 0

P.42 **Estudia?** (63)
Sí 1
↓ P.44 ← No 2

P.43 **On? (Localitat)** (64)
Barcelona 1
L'Hospitalet 2
Badalona 3
Sabadell 4
Altra
(Especificar)

P.44 **Nivell maxim d'estudis que ha assolit:** (65)

Cap	1
Primària incompleta	2
Primaris	3
Batxillerat	4
Mitjans (magisteri, peritage, etc.)	5
Superiors	6

P.45 **Ocupació:** (66)

Actiu	1
P.49 ← No actiu	2

P.46 **En quin d'aquests camps desenvolupa la seva activitat professional?**

E: Mostrar targeta núm. 5

Serveis (Ensenyament, Sanitat, investigació,...)	1
Construcció	2
Indústria (Fusta, Tèxtil, Paper, Metall,...)	3
Comerç	4
Agricultura, ramaderia i pesca	5
Serveis a empreses, assegurances i financeres	6
Transports i comunicacions	7
Aigua, gas, electricitat	8
Hoteleria	9
Administració pública i defensa	0
Mineria, petroli i gas natural	11
Altres activitats	12

P.47 **Quina posició ocupa en la seva activitat professional?** (68)

Obrers sense especialització i treballadors dels serveis	1
Obrers qualificats i especialitzats	2
Alt personal administratiu, comercial o tècnic de l'empresa i de l'Administració Pública	3
Personal intermedi administratiu, comercial o tècnic de l'empresa o l'Administració Pública	4
Altre personal administratiu, comercial o técnic de l'empresa o de l'Administració Pública	5
Professionals liberals i assimilats, artistes	6
Empresari sense assalariats, membre de cooperatives	7
Director, gerent, d'empreses o societats	8
Empresari amb assalariats	9
Professionals de les forces armades i de seguretat	11
Altres actius	12

P.48 **La seva feina l'obliga a tenir relacions amb el públic?** (69)

E: Llegir

Constantment?	1
Sovint?	2
Esporàdicament?	3
Pràcticament mai?	4
N/C.	0

P.49 **Digui'm, si us plau, altres ocupacions o aficions a les quals es dedica en el seu temps lliure:** (70)

Esport	1
Política	2
Arts plàstiques	3
Música / Literatura	4
Altres	
Especificar	
Cap d'especial	12

Nom de l'entrevistat:

Adreça:
Carrer
Núm. Pis i Porta
Telèfon:
Ciutat:
Hàbitat: (72)

2.000 - 10.000 habitants	1
10.000 - 20.000 habitants	2
20.000 - 50.000 habitants	3
Més de 50.000 habitants	4
Barcelona	5

Entrevistador/a:

Núm. d'entrevistador/a

(73)	(74)	(75)

Núm. de plantes de l'edifici:

Núm. de vivendes per planta:

Núm. d'ordre en la ruta:

Entrevista substituïda:→ ☐